

2018

Samen-Leren-Leven

Pedagogisch beleidsplan

Buitenschoolse Opvang

VERSIE 1.1 2018

Inhoudsopgave

1. VOORWOORD
2. VISIE OP DE OPVOEDING VAN KINDEREN EN DE ROL VAN PEDAGOGISCHE MEDEWERKERS
3. ONZE PEDAGOGISCHE DOELSTELLING
4. DE PEDAGOGISCHE DOELSTELLING NADER BEKEKEN;
  - 4.1. Het bieden van een gevoel van veiligheid aan het kind
    - 4.1.1. Omgeving in het algemeen en inrichting pedagogisch klimaat
    - 4.1.2. De fysieke kenmerken van onze Bso-locatie
    - 4.1.3. Kenmerken van de opvang
    - 4.1.4. Kenmerken van de pedagogisch medewerker
  - 4.2. Het bevorderen van persoonlijke competentie
    - 4.2.1. Het uitdagen van kinderen t.b.v. de ontwikkeling van verschillende competenties
    - 4.2.2. Observeren en signaleren
  - 4.3. Het bevorderen van sociale competentie
  - 4.4. Bijdrage aan socialisatie van het kind
  - 4.5. Toegevoegde waarde voor de ontwikkeling van kinderen door opvang in de groep
5. COMMUNICATIE OUDER(S)/AFSTEMMING WENSEN OUDER(S)
  - 5.1. Oudergesprekken
  - 5.2. Oudervertegenwoordiging
  - 5.3. Overdracht naar de basisschool
  - 5.4. Klachtenregeling
6. PEDAGOGISCHE STROMINGEN - ACHTERGROND

BIJLAGEN:

- Bijlage 1: Dagindeling op schoolweken
- Bijlage 2: Groepsregels
- Bijlage 3: Voeding
- Bijlage 4: Basisgroep bij BSO SPRENG!

1. VOORWOORD

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van BSO SPRENG!. De buitenschoolse opvang is een onderdeel van onze kinderopvangorganisatie SKE SPRENG! Naast de BSO, hebben wij ook een kinderdagverblijf en een peuteropvanggroep. Dit allemaal in nauwe samenwerking met de basisscholen de Triangel en de Enk. Beide scholen vallen onder het bestuur VPCO Eerbeek en met één aansturing voor beide organisaties kunnen wij een passend dag arrangement bieden voor uw kind! Daarbij vinden wij de doorgaande lijn van opvang naar school en van school naar opvang belangrijk met daarbij zoveel mogelijk vertrouwde gezichten voor de kinderen door de dag heen!

De naam van onze organisatie komt enerzijds voort uit het verleden toen de school nog SPRENG heette. Daarnaast hebben de sprengen in Eerbeek en omstreken een belangrijke betekenis. Een sprengbeek is een gegraven beek en deze werden met name gebruikt voor de aandrijving van watermolens, voor het maken van papier. Door de gegraven beek krijgt grondwater de kans om boven te komen. Een mooie metafoor voor onze organisatie. Wij graven de beek (bieden kinderen veiligheid, geven ze aandacht en tools), en het grondwater borrelt omhoog (de kinderen ontplooiën zichzelf).

Dit pedagogisch beleidsplan geeft weer hoe de opvang bij onze locatie voor buitenschoolse opvang (afgekort BSO) wordt verzorgd en waarom wij dit zo aanpakken. Het geeft u inzicht in en duidelijkheid over onze werkwijze. Er is ook een versie gericht op onze dagopvang.

Bij de opbouw van het pedagogisch beleidsplan vormen drie vragen de leidraad, namelijk:

Wat doen we met de kinderen?

Hoe doen we dat?

Waarom doen we dat zo?

Het pedagogisch beleidsplan geeft richting en houvast aan de groepsleiding bij hun omgang met de kinderen tijdens het overnemen van de opvoeding en de begeleiding van uw kind(-eren).

Het door ons volgen van een pedagogisch beleidsplan betekent een bijdrage aan het aspect veiligheid voor de kinderen, omdat het duidelijkheid en structuur biedt.

Voor u als ouder draagt het pedagogisch beleidsplan bij aan de communicatie tussen u en de BSO-groepsleiding waar uw kind naartoe gaat. Zo bevorderen wij de afstemming in de opvoeding en de begeleiding van de kinderen in de thuis- en opvangsituatie zoveel mogelijk.

Wij stellen hoge eisen aan ons zelf m.b.t. de kwaliteit van de zorg en stellen uw kind daarin centraal. Uw kind is het kostbaarste bezit en onze zorg daarom meer dan waard!

2. VISIE OP DE OPVOEDING VAN KINDEREN EN DE ROL VAN DE PEDAGOGISCH MEDEWERKERS

Een kind ontwikkelt zich in wisselwerking met de omgeving. een kind wordt geboren met een bepaalde aanleg en eigenheid. Ieder menskind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Voor een goede ontwikkeling van een kind is de houding van de pedagogisch medewerker van wezenlijk belang. De houding van de pedagogisch medewerker dient gericht te zijn op een liefdevol en aandachtig begeleiden van de groep kinderen en het individuele kind, zodat de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en ontplooien. De (pedagogische) relatie die de pedagogische medewerker heeft, dient naast affectief en respectvol, bewust (van eigen waarden en normen) te zijn. De relatie met de pedagogisch medewerker moet het kind een gevoel van veiligheid, geborgenheid en vertrouwen geven, zodat het kind de omgeving durft te gaan ontdekken en onderzoeken.

Al spelend leren kinderen de grote mensenwereld ontdekken. Ze hebben daarvoor al bij de geboorte veel mogelijkheden meegekregen. Vooral het vermogen om te communiceren en de drang om te ontdekken zijn belangrijk. Kinderen ontwikkelen zich in belangrijk mate zelf, ze zijn de motor van hun eigen ontwikkeling. Maar ze hebben daar wel wat bij nodig. Het belangrijkste dat kinderen nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen is vertrouwen in zichzelf en in anderen. Pas wanneer een kind voldoende vertrouwen heeft in zichzelf, zal hij nieuwe dingen uitproberen en volhouden als het niet direct lukt. Voorop staat dat het kind mag zijn zoals het is; dat er respect is voor de eigenheid van ieder kind. De pedagogisch medewerker luistert door te kijken waar het kind mee bezig is, wat hij wil, wat hem beroert of waar hij vragen over heeft. Dit geeft een kind een gevoel van zelfvertrouwen en draagt bij tot een positief zelfbeeld.

De ondersteuning die het kind in de eerste levensjaren ondervindt, is van groot belang voor de ontwikkeling van de kennis en vaardigheden die het later nodig heeft. Goed inspelen op het gedrag van het kind betekent niet dat je altijd maar doet waar het kind om vraagt, maar wel dat je laat merken dat je de 'vraag' begrepen hebt en er serieus op ingaat. De reactie van de pedagogische medewerker moet aansluiten bij de vraag van het kind: responsief (antwoord). Om de juiste reactie te kunnen geven, is het nodig dat je gevoelig bent voor de signalen die kinderen afgeven. Dit wordt verstaan onder 'sensitief' (gevoelig).

De ondersteuning die een kind nodig heeft, verandert naarmate hij groter en zelfstandiger wordt. Geleidelijk aan gaat het kind steeds meer zelf ondernemen. Het is dan belangrijk dat volwassenen ruimte geven voor de ontdekkingsdrang van het kind en inspelen op zijn steeds groter wordende behoefte aan informatie. Het is voor kinderen van belang dat volwassenen de inhoud van hun ondersteuning steeds aanpassen aan het ontwikkelingsstadium van het kind.

Het kind in de buitenschoolse opvang

Kinderen komen op de buitenschoolse opvang in hun vrije tijd. Om kinderen het gevoel te geven dat ze 'vrij' zijn, vinden we het belangrijk dat kinderen zich bij ons thuis voelen. Tijdens de BSO en vakantieopvang staat centraal: niets moet, veel mag. De kinderen krijgen bij ons de ruimte om zo veel mogelijk zelf te bepalen hoe ze de middag door willen brengen. Ze mogen zelf een activiteit kiezen bij de BSO en met de groep tot een activiteit beslissen. Er wordt bij de BSO rekening gehouden met de leeftijden. Bij activiteiten binnenshuis verdeelt de groepsleiding zich meestal over twee groepen: een groep met kinderen jonger dan 8 jaar en een groep van 8 jaar en ouder. Onze BSO-ruimtes zijn voorzien van verschillende plekken. Als de kinderen uit school komen, wordt in de basisgroep gegeten en gedronken. Het is van belang om een moment van rust en tijd te hebben om te eten en drinken en je verhaal te doen als je uit school komt. De groepsleiding voert daarom iedere dag een kringgesprek met de kinderen en neemt de dag van de kinderen door. Nadat ieder kind weer energie op heeft kunnen doen, kunnen de kinderen een keuze maken voor activiteiten.

De ruimtes zijn zodanig ingedeeld dat kinderen zelfstandig kunnen kiezen waar ze op dat moment behoefte aan hebben. Zo is er een rustplek, waar kinderen kunnen ontspannen, kletsen, lezen en

huiswerk maken. Er is een ruimte waar creatieve activiteiten gedaan kunnen worden; een expressieplek, waar kinderen zich kunnen uiten in dans, muziek en theater. Dit is een soort mini-theater waar regelmatig voorstellingen kunnen worden gedaan. Tevens zijn er een bouw- en huishoek, gezelschapsspellen, leesboeken waar kinderen zich mee kunnen vermaken. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van de diverse mogelijkheden in het schoolgebouw. Zo is er een keuken waar er met de kinderen gekookt kan worden en een speelzaal waar de kinderen kunnen spelen.

Bij goede weersomstandigheden trekt de BSO er graag op uit met de kinderen. De groepsleiding overlegt met de kinderen of er animo is voor een activiteit buiten de deur. Dit gebeurt zoveel mogelijk lopend. We mogen van de buiten-ruimtes van de scholen gebruikmaken. Hier worden dan activiteiten door de groepsleiding georganiseerd, maar kunnen de kinderen ook vrij spelen.

De vakantieopvang

De groepsleiding bereidt in overleg met de kinderen een programma aan activiteiten voor die in de vakanties ondernomen worden. Regelmatig gaan de kinderen daarvoor met de groepsleiding op pad. Er wordt bijvoorbeeld een speeltuin bezocht, een speurtocht in het bos gedaan, etc. Kortom: het kind brengt bij ons de tijd door tijdens zijn schoolvakantie en heeft echt vakantie.

3. ONZE PEDAGOGISCHE DOELSTELLING

De pedagogische doelstelling van BSO SPRENG! is het bieden van buitenschoolse opvang aan kinderen van 4 tot 12 jaar, in reguliere schoolweken en vakantieperiodes. Dit gebeurt in een veilige omgeving met een opvoedingsklimaat dat het kind bescherming en uitdaging biedt. Hierin kan het individuele kind met zijn eigenheden in de ontwikkeling van zijn persoonlijke en sociale vaardigheden (competenties) volledig tot ontplooiing komen.

De vier pedagogische basisdoelen geformuleerd door M.Riksen-Walraven liggen aan de basis van de pedagogische doelstelling, namelijk:

- Het bieden van een gevoel van veiligheid aan het kind (zowel emotioneel als fysiek);
- Het bevorderen van persoonlijke competentie;
- Het bevorderen van sociale competentie;
- Het bijdragen aan socialisatie van het kind: aanbieden van regels, normen en waarden.

Deze vier basisdoelen worden in dit beleidsplan verder uitgewerkt.

Als basis van deze doelstelling hanteren wij de volgende pedagogische uitgangspunten:

- Respect voor de individuele ontwikkeling van ieder kind;
- Afstemming op de wensen van en samenspraak met de ouder(s) om met hen een goede samenwerkingsrelatie op te kunnen bouwen;
- De opvang in een groep heeft een toegevoegde waarde voor de individuele ontwikkeling van kinderen;
- De pedagogisch medewerker heeft een voorbeeldfunctie en een actieve rol in het overdragen van maatschappelijke normen en waarden aan kinderen.

Onze visie bij het overnemen van de zorg, de opvoeding en begeleiding van uw kind wordt gevormd door de pedagogische doelstelling gebaseerd op de uitgangspunten.

4. DE PEDAGOGISCHE DOELSTELLING NADER BEKEKEN

4.1 Het bieden van een gevoel van veiligheid aan het kind

Het bieden van veiligheid is van primair belang omdat het bijdraagt aan het gevoel van welbevinden van de kinderen. Om de andere drie basisdoelen te kunnen realiseren, is het bieden van een veilig klimaat een eerste vereiste. Immers, een kind dat zich niet veilig voelt, zal weinig interesse tonen in zijn omgeving, niet geconcentreerd kunnen spelen en niet ontspannen om kunnen gaan met andere kinderen. Door het bieden van een veilig klimaat op de opvang, kan het kind profiteren van

de mogelijkheden die zijn omgeving hem bieden.

Gevoel van welbevinden

Welbevinden kan worden omschreven als een algemene positieve toestand waarin een kind verkeert. Alledaagse uitdrukkingen als 'lekker in je vel zitten', 'het naar je zin hebben' benaderen het begrip eigenlijk het allerbeste.

De groepsleiding bewaakt het welbevinden van de kinderen en streeft ernaar dat alle kinderen zich op de positieve 'pool' bevinden van eigenschappen van welbevinden.

Bijdrage omgeving BSO aan welbevinden

Ongetwijfeld bepaalt bij ieder kind het gezin waarin het opgroeit in de belangrijkste mate of het zich prettig voelt of niet. Op een gegeven moment gaat het kind naar de opvang. De BSO is een omgeving waarin het kind regelmatig verblijft en kan dus een belangrijke bijdrage leveren aan zijn welbevinden.

In de BSO als 'omgeving' van het kind zijn vier terreinen te onderscheiden:

- De omgeving in het algemeen;
- De opvang;
- De groepsleiding;
- De andere kinderen.

De manier waarop deze vier terreinen zijn ingericht, geeft een belangrijke bijdrage aan hoe het kind zich voelt.

4.1.1 Omgeving in het algemeen en inrichting pedagogisch klimaat

In welk soort omgeving kunnen kinderen zich prettig en veilig voelen en zich naar hun eigen mogelijkheden ontwikkelen? Wij streven naar een omgeving die tegemoetkomt aan de basisbehoeften van een kind. Deze zijn:

- Lichamelijke behoeften;
- Behoeftte aan affectie en geborgenheid;
- Behoeftte aan veiligheid, duidelijkheid en continuïteit;
- Behoeftte aan erkenning en waardering;
- Behoeftte aan ontwikkeling en competentie;
- Behoeftte om een goed mens te zijn.

Lichamelijke behoeften:

De lichamelijke behoeften van een kind in de basisschoolleeftijd dat naar de BSO gaat, liggen op het terrein van voeding, lichaamstemperatuur en beweging. In de bijlage vindt u het dagritme van de BSO, zowel na schooltijd als tijdens schoolvakanties.

Slapen is een andere belangrijke behoefte, maar het komt in de regel niet voor dat een kind tijdens de BSO nog behoefte heeft aan slapen in de middag. Ook gaan wij ervan uit dat uw kind zindelijk is.

Behoeftte aan affectie en geborgenheid:

Kinderen hebben behoefte aan lichamelijke aanraking en liefdevolle benadering en willen ook zelf genegenheid kunnen geven. Om aan deze behoeften tegemoet te komen, benadert onze groepsleiding de kinderen positief en sensitief en met warmte. Zij weet een gezellige en positieve groepsfeer neer te zetten.

Behoeftte aan veiligheid, duidelijk en continuïteit

Kinderen hebben behoefte aan een min of meer voorspelbare omgeving en een herkenbare structuur van de dag. Deze behoefte vraagt om een stabiele personele bezetting en kind-bezetting. Wij streven naar zo min mogelijk wisseling van leidsters en kinderen. Zo kan uw kind zich hechten en steun vinden bij vertrouwde personen. Ook de dagindeling en terugkerende rituelen dragen bij aan de vervulling van deze behoefte.

Behoeftte aan erkenning en waardering:

Kinderen ontwikkelen het gevoel dat ze individueel waardevol zijn door de positieve reactie en bevestiging van anderen op hun gedrag. Zo ontwikkelen ze een positief zelfbeeld. Om in deze

behoefte te voorzien, heeft de pedagogisch medewerker oog voor de positieve kanten en gedragingen van ieder kind. Zij zal haar waardering daarvoor aan het kind laten blijken.

Behoeftte aan ontwikkeling en competentie:

Alle kinderen hebben behoefte om zich te ontwikkelen, nieuwe dingen te leren beheersen en zichzelf als kundig (competent) te ervaren. Daarom zoeken ze naar nieuwe uitdagingen. pedagogisch medewerker zal elk kind uitdagen om iets nieuws te proberen, zonder het te overvragen. Zij reageert op de nieuwsgierigheid van een kind door het aan te moedigen. De pedagogisch medewerker zal voldoende variatie aanbrengen in de inrichting van de ruimte en het aanbod van speelgoed.

Behoeftte om een goed mens te zijn:

Kinderen willen graag voldoen aan de verwachtingen, normen en regels die gesteld worden in de omgeving waarin zij verblijven. Dus duidelijke regels die reëel zijn voor de ontwikkelingsleeftijd, bieden voorwaarden aan deze behoefte. De pedagogisch medewerker leeft zich in ieder kind in. Zij heeft een voorbeeldfunctie en laat het kind ervaren dat hij bijvoorbeeld iets liefs, solidairs of eerlijks heeft gedaan. Een kind heeft bijvoorbeeld een ander kind geholpen, getroost of heeft goed kunnen delen. De vierde pedagogische doelstelling draagt bij aan deze behoefte: de socialisatie van het kind. De pedagogisch medewerker helpt het kind in de socialisatie een goed mens te zijn.

4.1.2 De fysieke kenmerken van onze locatie voor Buitenschoolse Opvang

Onze BSO is gevestigd in Christelijke basisschool de Triangel, van de Vereniging voor protestants christelijk onderwijs te Eerbeek (VPCO-Eerbeek).

De BSO maakt gebruik van diverse plekken in de school. De basisgroepen zijn gevestigd in het kleuterlokaal, hal en centrale hal. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van de lokalen boven, het speellokaal en de centrale keuken. Er is minimaal 3,5 vierkante meter bruto speeloppervlak aanwezig per kind in het hele pand en 3 vierkante meter buiten. De buitenruimte is ook vast beschikbaar voor de kinderen.

Groepsruimtes en inrichting

De ruimtes waarin de kinderen worden opgevangen, de groepsruimtes, zijn ingericht en uitgerust met inventaris en speelgoed dat is afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Naast de inrichting van de ruimtes wordt er ook gezorgd voor mobiele kasten waarin materialen zitten voor kinderen. De indeling van de ruimtes is afgestemd op de bij het ontwikkelingsniveau behorende spelbeleving. Er zijn per groep op speelse wijze verschillende speelhoeken ingericht waar kinderen individueel en in groepjes kunnen spelen, wat de sociale contacten onderling bevordert. Doordat in de inrichting speciale materialen gebruikt worden, wordt het geluidsniveau binnen de ruimtes gereduceerd. Ook zijn er in de groepsruimtes rustige hoeken voor de kinderen geïntegreerd waar ze zich kunnen terugtrekken.

De groepsruimtes bieden de faciliteiten waardoor de kinderen ontwikkelingsgericht worden benaderd. Van hieruit worden zij uitgedaagd en gestimuleerd in hun eigen mogelijkheden. Het speelgoed voor de kinderen wordt op kindhoogte opgeborgen. Kinderen kunnen zo zelf het speelgoed/de materialen uitkiezen waarmee ze willen spelen.

Op de BSO vinden we een plek waar de kinderen kunnen eten en drinken. Verder hebben we de beschikking over een huishoek, bouwhoek, computerhoek, gezelschapspelletjeshoek, rustruimte (lezen, huiswerk maken, schrijven etc.), tv-/videohoek, creatieve ruimte (knutselen, zagen, kleien etc.) Hal voor expressie: dans, theater, muziek en sjoelen.

De persoonlijke eigendommen van ieder kind worden opgeborgen in een aan het kind toegewezen eigen mandje/bakje. In de inrichting van de groepsruimte wordt het eigene van ieder kind geïntegreerd waardoor het gevoel van veiligheid voor de kinderen wordt versterkt. Dit gebeurt door foto's van de kinderen en zelfgemaakte werkjes op te hangen, fotocollages te maken van gebeurtenissen op de groep, bijvoorbeeld themafeesten en eventueel een fotowand in te richten waar foto's vanuit de persoonlijke leefsituatie opgehangen kunnen worden.

Iedere groepsruimte heeft ramen die grenzen aan de buitenruimte waardoor voldoende direct daglicht kan toetreden. De groepsruimtes zijn voorzien van voldoende ventilatiemogelijkheden. Ook zijn zij voorzien van goed reinigbare, niet gladde vloerbedekking zoals marmoleum. Iedere groepsruimte is toegankelijk met een eigen entree. Aan de buitenzijde van de entree bevindt zich

de garderobe voor de kinderen. Op kinderhoogte zijn kapstokjes aangebracht. In deze garderobe kan de buitenkleding en de tassen van de kinderen opgeborgen worden, ieder kind heeft hiervoor een eigen kapstokje. Wij maken veelal gebruik van wat in het schoolgebouw reeds aanwezig is. De groepsruimtes van de BSO zijn gelegen naast het KDV.

Eigendommen van het kind

Er wordt naar beste weten en kunnen zorgvuldig omgegaan met de eigendommen van u of uw kind. Algemene eigendommen worden op de daarvoor bestemde plaats bewaard namelijk: het persoonlijke bakje van uw kind en de aan uw kind toegewezen garderobeplaats. De groepsleiding kan er voor kiezen om de eigendommen te bewaren op een afgesproken plaats, buiten bereik van andere kinderen. In de huisregels van iedere vestiging staat vastgelegd dat de organisatie geen aansprakelijkheid kan aanvaarden bij beschadiging of vermissing van uw eigendommen of die van uw kind. Kinderen kunnen gehecht zijn aan hun speelgoed en of andere materialen. Wanneer kinderen eigendommen van thuis meenemen naar de BSO dan worden hier afspraken over gemaakt met het kind met betrekking tot het delen van het speelgoed met andere kinderen. Tevens doet de leiding een controle op veiligheid en deugdzzaamheid van het meegenomen materiaal.

Buitenruimte en inrichting

Het is belangrijk voor de gezondheid en ontwikkeling van een kind dat het regelmatig kan spelen in de buitenlucht en daarbij met natuurlijke elementen zoals groen, zand en water kan experimenteren. De buitenruimtes zijn hierop ingericht en uitgerust. Iedere buitenruimte is voorzien van groen, zoals een stukje gras en/of buitenplanten die niet giftig zijn, bomen die zorgen voor natuurlijke schaduw tijdens warme dagen. De speeltoestellen zijn veilig en voldoen aan de eisen die de Warenwet stelt en zijn voorzien van een keurmerk.

De buitenruimte is veelal voorzien van een plek om te voetballen, een klimrek, plek om te elastieken, tikkertje te doen etc. Tevens is op het kleuterplein een ruime en veilige zandbak aanwezig. Naast de grote toestellen is er allerlei speelgoed voor het buitenspelen zoals: ballen, rackets, springtouw, jeu de boules, belleblaas etc. Bij extreme weersomstandigheden wordt een alternatieve activiteit aangeboden en wordt er eventueel gebruik gemaakt van het speellokaal. Bij heel mooi weer worden er buitenactiviteiten met water georganiseerd voor de kinderen.

Openbare ruimtes

De openbare ruimtes worden niet zonder toezicht en/of toestemming van de groepsleiding als speelruimte gebruikt. Dit zijn de entree, de gangen en de trappen die bestemd zijn voor personenverkeer in de BSO. Deze ruimtes zijn voorzien van de benodigde veiligheidsaanpassingen. Ook is er een mededelingenbord voor ouders met actuele informatie over de opvang.

Sanitaire ruimtes

De BSO heeft een sanitaire ruimte, voorzien van minimaal 2 kindertoiletten voor kleuters door gebruik van opstapjes en een handenwas- en drooggelegenheid. Om de zelfredzaamheid van kinderen te bevorderen, kunnen de kinderen zelfstandig naar het toilet gaan. Ze kunnen dit even melden bij de groepsleiding.

Wij verwachten dat uw kind zindelijk is, als het naar de BSO gaat. Als uw kind nog moeite heeft om op tijd naar de wc te gaan, vragen wij u dit aan de groepsleiding kenbaar te maken. Dan kan zij hiermee rekening houden en het kind waar nodig, op vaste tijden sturen. Graag willen wij dat u een extra verschoning in de tas van uw kind meegeeft, als het nog regelmatig ongelukjes heeft.

4.1.3 Kenmerken van de opvang

Verhoudingen groeps grootte en aantal beroepskrachten en de basisgroep.

De groeps grootte per leeftijdsgroep is samengesteld conform de Beleidsregels kwaliteit kinderopvang. De verhouding van het aantal groepsleid(st)ers en het aantal feitelijk aanwezige kinderen (leidster-kindratio) is ten minste:

Eén groepsleid(st)er per 10 kinderen in de leeftijd van 4 jaar tot einde van de basisschoolleeftijd. Gangbaar is in de buitenschoolse opvang dat er twee vaste groepsleid(st)ers zijn aangesteld per vaste groep. Het maximaal aantal kinderen per basisgroep is achtereenvolgens: twintig kinderen van 4 - 12 jaar of maximaal dertig kinderen wanneer de leeftijd van de kinderen 8 -12 jaar is. De na- en

buitenschoolse opvang is tevens ingedeeld op leeftijd. In de praktijk werken we op de BSO met één basisgroep van 4-12 jaar met max. 20 kinderen. Op het moment dat we boven de 20 kinderen zitten werken we met 2 basisgroepen. Een groep van 4-12 jaar, daarnaast worden de oudste kinderen uit de groep van 4-12 jaar gehaald en wordt er nog een groep gevormd van kinderen in de leeftijd van ca 8-12 jaar. De ouders worden hierover ingelicht voordat zij de plaatsingsovereenkomst aangaan en stemmen hiermee in. Als dit nog niet op het plaatsingsovereenkomst aangegeven was ten tijde van ondertekening, dienen ouders het formulier toestemmingsverklaring opvang in basisgroepen te ondertekenen. Zie bijlage 4

Tijdens schoolvakanties is de BSO langer dan 10 uur geopend. Op die dagen mogen we volgens de wet IKK in totaal 3 uur afwijken van het kind-leidsterratio.

In ons geval wordt er minimaal afgeweken van het kind-leidsterratio gebeurt dit wel dan is dit tussen

7.00 en 9.00 uur 's ochtends tijdens de inloop en tussen 12.30 en 14.00 uur 's middags tijdens de pauzetijden.

Op de reguliere schooldagen mag er maximaal een half uur afgeweken worden van het kind-leidsterratio. Hier maken wij op de BSO geen gebruik van. Op de VSO vindt deze afwijking incidenteel plaats tussen 7.45 en 8.15 uur.

We houden ten alle tijd in de gaten dat we minimaal de helft van het aantal benodigde medewerkers op de groep hebben staan.

De ruimte die gebruikt wordt door de oudere kinderen ligt vlakbij de ruimte van de andere basisgroep. In de hal naast de centrale keuken is een stoere plek gecreëerd waar deze kinderen samen met een vaste pedagogisch medewerker een drink moment hebben. Tijdens dit moment wordt de dag doorgenomen, kunnen kinderen hun verhaal doen en zal samen besproken worden welke activiteit er plaats gaat vinden. Activiteiten die georganiseerd worden voor de oudere kinderen vinden ook plaats in andere ruimtes van het schoolgebouw (denk aan techniek, dans/drama, sport, creatief etc.) Aangezien de BSO verder kleinschalig is, komt het voor dat na het eet- en drinkmoment de activiteiten plaats vinden in combinatie met de andere basisgroep. Hierbij wordt telkens gekeken naar kind-leidsterratio en individuele behoeften van het kind. Per basisgroep staat er in ieder geval één en dezelfde pedagogisch medewerker op de groep. De centrale hal en speelzaal is in overleg met en na goedkeuring van de pedagogisch medewerker voor ieder BSO kind toegankelijk en zorgt voor veel extra speelruimte met behoud van het overzicht voor de pedagogisch medewerkers.

Wanneer een kind op een dagdeel geplaatst is dat er sprake is van twee basisgroepen zal hij/zij overgaan naar de 8+ groep per de 1^e dag van de nieuwe maand na zijn 8^e verjaardag. In de tussentijdse periode kan er eventueel gewend worden (zie verderop in het beleidsplan).

In samenwerking met de scholen De Enk en De Triangel hebben de kinderen van de BSO ook de mogelijkheid om deel te nemen aan het "sprankeluur". In dit uur van 14.00-15.00 worden er op bepaalde dagen workshops georganiseerd waar leerlingen zich op kunnen inschrijven. Wanneer een kind zich heeft ingeschreven zal hij/zij dus dit uur aan een activiteit deelnemen buiten zijn/haar basisgroep. De pedagogisch medewerkers zorgen er echter voor dat ook na dit "sprankeluur" samen gestart wordt met de kinderen die gesprankeld hebben, kinderen die al aanwezig zijn van De Enk en De Triangel en de kinderen die van andere scholen opgehaald zijn. Op de groep wordt bijgehouden welke kinderen een workshop volgen en dus later aanschuiven bij hun basisgroep.

In geval van calamiteiten is er altijd een achterwacht aanwezig in het gebouw in de vorm van de houder (directeur van de school), coördinator of een ander aangewezen persoon. Op het moment dat er in de vakanties geen achterwacht in het gebouw aanwezig is dan is deze oproepbaar en kan deze binnen 10 minuten aanwezig zijn op de locatie.

Samenvoegen van groepen/locaties tijdens schoolvakanties

Het kan voorkomen dat er door het beperkte aantal aanwezige kinderen, groepen worden samengevoegd. In de vakanties worden minder kinderen opgevangen dan in schoolweken. De basisgroepen zijn daardoor altijd verticaal opgebouwd met kinderen van 4 jaar tot maximaal einde schoolleeftijd. Het komt voor dat BSO en KDV tijdens vakantieperiodes op bepaalde momenten/dagdelen samenvoegen. Uiteraard wordt door de pedagogisch medewerker goed gekeken naar en ingespeeld op de behoeften van de aanwezige kinderen. Daarnaast kunnen bij het open gaan van meerdere locaties, de kinderen van de ene locatie (De Enk) bij de andere locatie (de Triangel) opgevangen worden. Het is ons streven om te zorgen dat er altijd een voor het kind, vertrouwde vaste leidster meegaat naar de andere locatie. Voor een kind kan het heel leuk zijn om

ook eens naar een andere locatie te gaan en andere kinderen te ontmoeten, om na te gaan hoe het is op die BSO en te zien welke speelmogelijkheden er zijn. *(op dit moment is dit nog niet aan de orde)*

De ouders worden hierover ingelicht voordat zij de plaatsingsovereenkomst aangaan en stemmen hiermee in. Als dit nog niet op het plaatsingsovereenkomst aangegeven was ten tijde van ondertekening, dienen ouders het formulier toestemmingsverklaring opvang in basisgroepen te ondertekenen. Zie bijlage 4

Dagprogramma

De BSO is op schooldagen geopend van 07.00-08.15 uur en van 14.00-18.30 uur. De samenwerkende scholen de Enk en de Triangel werken met een continuooster (alle dagen van 08.30-14.00 uur school) Hier sluit de BSO op aan. Ook kinderen van andere scholen kunnen bij de BSO terecht na schooltijd. In het programma is daar rekening mee gehouden.

Regelmaat en continuïteit gedurende de dag zorgen voor herkenbaarheid, duidelijkheid en voorspelbaarheid. Dit ontstaat door het hanteren van een vaste dagindeling c.q. dagritme, en vaste regels. (zie bijlage 1) Voor een heel jong kind is dit meer van belang dan voor een ouder kind. Maar ook voor een kind in de basisschoolleeftijd is het prettig als er een bepaald ritme in de dag zit. Deze aspecten maken dat de situatie op de BSO een vertrouwde basis wordt van waaruit het kind zich veilig en geborgen gaat voelen. De stabiliteit van een dagprogramma (na school eerst even aan tafel met zijn allen), evt. vaste rituelen (bijvoorbeeld altijd even wachten met eten tot ieder kind een boterham voor zich heeft liggen), leveren een positieve bijdrage aan het welbevinden van kinderen. Dit komt doordat de structuur eventuele onzekerheid bij de kinderen reduceert en hiermee wordt het gevoel van veiligheid bevorderd.

Elementen die standaard iedere dag terugkeren binnen het dagritme op de BSO-groep zijn:

- Starten met buiten spelen/vrij spelen binnen.
- groente en fruit eten, drinken en het (kring-) gesprek aan tafel rond 15.15-15.30
- buitenspelen/vrij spelen binnen
- het aanbieden van één (of meerdere)activiteit(en)
- vrij spelactiviteiten
- crackers en rijstewafels eten
- uitstapjes maken (vakanties)

Een specificatie van de producten die bij de voeding en verzorging aangeboden wordt, is te vinden in bijlage 2.

Op het moment dat er een uitstapje wordt georganiseerd wordt dit vooraf medegedeeld aan ouders en om toestemming gevraagd. Wanneer kinderen met de auto worden vervoerd wordt er ook toestemming gevraagd aan ouders en worden de kinderen vervoerd in goedgekeurde autozitjes. Op het moment dat de stamgroep niet aanwezig is op de locatie wordt de houder (directie van de school) daar van op de hoogte gesteld. De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat belangrijk kindgegevens meegaan en dat er een telefoonnummer is waarop zij te bereiken is.

Structuur binnen het dagritme

Structuur bieden, betekent ervoor zorgen dat de situatie voor de kinderen duidelijk wordt en dat ze weten wat er van hen verwacht wordt. De groepsleiding streeft ernaar het kind richting te bieden tussen structuur en vrijheid. Dit doet de groepsleiding door:

Duidelijk en consequent te zijn;

Uit te leggen wat er gaat gebeuren;

Regels en grenzen te stellen.

De wenperiode van nieuw geplaatste kinderen en overstap naar andere basisgroep

Tijdens het intake-gesprek kunnen kinderen alvast een kijkje komen nemen op de BSO en kennismaken met de ruimte en de beschikbare speelmaterialen. Bij erg jonge kinderen, die net naar school gaan, kan er een extra moment afgesproken worden om te komen wennen en kennis te maken met de andere kinderen in zijn groep, het zgn proefdraaien. Nieuwe kinderen krijgen in het begin extra aandacht om ze zo snel mogelijk vertrouwd te maken met de groep. Mocht er tijdens de opvang een situatie voordoen dat een kind in een andere basisgroep geplaatst wordt, is er ook sprake van wennen in de nieuwe groep. In het geval van onze kleinschalige opvang zal het kind niet onbekend zijn met de pedagogisch medewerker en de kinderen van de andere basisgroep.

Er wordt samen met het kind en ouders gekeken of er extra wenmomenten moeten plaatsvinden of dat het kind het niet ervaart als een grote overgang. In dit laatste geval is extra aandacht van de pedagogisch medewerker de eerste periode voldoende.

Beleid afname wisselende dagdelen of extra dagdelen

Op de BSO is het mogelijk om als flexers op wisselende dagdelen en tijden opvang af te nemen. Het kind is dan een “flexer” en zal niet een vast onderdeel zijn van de basisgroep. Door de kleinschaligheid van onze BSO en de samenwerking met de scholen kent het kind alle pedagogisch medewerkers en ook veel kinderen al wel. In de praktijk zien wij dat dit ten goede komt aan de veiligheid. Een kind komt op dit moment alleen in aanmerking voor flexer wanneer ouders te maken hebben met wisselende diensten op het werk (denk aan de zorg) of af en toe adhoc opvang nodig hebben.

Naast de flexers is het voor ouders met vaste dagdelen altijd mogelijk om een keer extra opvang aan te vragen op een ander dagdeel. Dit dient, het liefst, twee weken van tevoren aangevraagd te worden bij de pedagogisch medewerkers. Indien de groeps grootte en het kind-leidster ratio dit toelaat wordt de aanvraag gehonoreerd.

Individuele aandacht voor het kind

In de structuur van het dagritme is ruimte voor de groepsleiding om met de kinderen een praatje aan te gaan, te vragen hoe het op school was, en waar daar behoefte aan is, even lekker te knuffelen en individuele aandacht te geven. De groepsleiding geeft veel mondelinge uitleg en informatie tijdens de dagelijkse omgang met de kinderen, zodat de kinderen begrijpen wat er gebeurt. Hierbij wordt gelet op de aandacht, de activiteit en het niveau van het kind. Met een 12-jarige praat je toch op een ander niveau dan met een 4-jarige.

Activiteiten binnen het dagritme

In het vaste dagprogramma wordt iedere dag minimaal één activiteit aangeboden aan de kinderen. Deze speciale activiteiten dragen bij aan de ontwikkeling van de kinderen doordat ze afgestemd zijn op het ontwikkelingsniveau, de mogelijkheden en de interesse van de kinderen. De groepsleiding is gespecialiseerd in het ontwikkelingsniveau van de groep en stemt de begeleiding van de activiteiten hierop af. Ieder kind wordt individueel aangemoedigd bij groepsactiviteiten wanneer het kind bij zijn bijdrage aan het groepsproces hier behoefte aan heeft.

Er is natuurlijk veel ruimte voor vrij spelen. Buitenschoolse opvang is vrije tijd voor kinderen; ze hebben al een aantal uren op school doorgebracht. Op de BSO kunnen ze, binnen grenzen, zelf kiezen wat voor activiteit ze willen gaan doen. De activiteiten vinden plaats binnen een thema. Dit thema duurt ca $\frac{3}{4}$ weken. Verschillende aandachtsgebieden komen aan bod (creatief, natuur, muziek/dans/drama, techniek, bewegen, gezondheid, etc)

Organisatie van activiteiten

De groepsleiding verdeelt zich veelal over een groep kinderen van 4 tot circa 7 jaar en een groep kinderen van 8 - 10 (max. 12 jaar.) Bij een maximale bezetting, verdeelt de groepsleiding zich over 3 groepen: bijv. 4-5 jaar, 6-7jaar en 8-12 jaar. Zo kan ieder kind zich vermaken met z'n eigen leeftijdsgenootjes. De groepsruimtes zelf lenen zich voor tal van verschillende activiteiten: knutselen, spelletjes doen, toneel, dansen of muziek maken, met de poppen spelen, met de auto's of de treinbaan, met technisch lego, in de bouwhoek, lezen, video kijken, maar ook huiswerk maken etc.

Workshops

In samenwerking met de scholen worden er workshops aangeboden op een aantal dagen in de week. Het zogenaamde “sprankeluur”. Ook de BSO kinderen kunnen zich daar voor inschrijven. De workshops zullen gericht zijn op diverse talenten van kinderen; muziek, dans/drama, beeldende vorming, sport, creatief denken, typeles, techniek, etc.) De workshops lopen veelal van vakantie tot vakantie.

Jaarlijks terugkerende festiviteiten

Deze festiviteiten vieren we ieder jaar vol enthousiasme met alle kinderen. Denk dan aan de Nationale voorleesdagen, Pasen, Koninginnedag, Moederdag, Vaderdag, Prinsjesdag, Kinderboekenweek, Dierendag, de vier seizoenen, Sinterklaas, Kerstdagen, geboortes en huwelijken vanuit koninklijke huize. Activiteiten die georganiseerd worden, stellen het thema van de festiviteit centraal. Aan verjaardagen van de groepsleiding, geboortes van broertjes of zusjes schenken we

eveneens aandacht op de groep. Vanzelfsprekend stellen we hier onze activiteiten af met het onderwijsgevend team van de school.

De verjaardagen van de kinderen worden bijgehouden met een verjaardagslijst op de groep. Wanneer een kind jarig is, mag dit ook op de BSO gevierd worden. De verjaardag wordt gevierd nadat de kinderen uit school op de BSO zijn aangekomen. De viering vindt plaats met het zingen van verjaardagsliedjes. Eventuele extra verjaardagsattenties worden over de bakjes verdeeld. Er kan getrakteerd worden, waarbij we zuinig zijn op de tanden van de kinderen. Graag hebben we dat hiermee bij de keuze van de traktatie rekening wordt gehouden.

Schoolvakanties

De vakantieopvang maakt van iedere dag een feest. Tijdens schoolvakanties wordt er vooraf altijd een dagprogramma gemaakt vol leuke activiteiten. Bij mooi weer: speurtochten in het bos, bezoek aan een museum, speeltuin, kinderboerderij. Bij minder mooi weer: vele knutselactiviteiten en spelletjes, koekjes bakken, eens keer een film kijken, toneelstukjes opvoeren etc.

Voeding & snoepen

Rond 15 uur wordt er kort wat met de groep kinderen gedronken en even bijgepraat. In de namiddag gaan de kinderen nog aan tafel voor het eten van fruit en een cracker en even wat drinken. Ondertussen wordt er door de kinderen en de groepsleiding over hun dag op school en over van alles en nog wat gepraat. De rust aan tafel wordt wel gewaarborgd. De groepsleiding let er op dat de kinderen netjes eten. Aan het einde helpen de kinderen mee met afruimen van hun servies en bestek.

Gezonde voeding

Wij willen graag 'gezond eten en drinken' bij kinderen stimuleren. We vinden het prettig als ouders/verzorgers hiermee rekening willen houden en hun kind een gezonde traktatie meegeven. Uiteraard mag er heus wel eens gesnoept worden op de BSO. Bijvoorbeeld rond een feest als Sinterklaas. Ook kunnen de kinderen samen met de groepsleiding tijdens vakantieperioden voor de lunch wel eens pannenkoeken bakken. Wij vinden dat een uitzondering in zo'n geval moet kunnen.

Standaard is:

- Naschoolse opvang:

Rond 15.00-15.15: siroop/water,fruit/groente, en evt. een tarwekaakje.

Rond 17.15 uur: cracker, rijstewafel of soepstengel met smeerkaas/smeerworst en siroop

- Vakantiedagen:

's Ochtends rond 9.30u: siroop en een tarwekaakje;

lunch 12.30u: bruin brood, melk, karnemelk of thee , soms tosti's, pannenkoeken, en als er een feest is chocolademelk en yogidrink;

's Middags 15.30u: Siroop, fruit, en evt. een tarwekaakje en soms een beetje chips (uitzondering: als er iets te vieren valt);

rond 17.15 uur: cracker, rijstwafel of soepstengel met smeerkaas/smeerworst en siroop

Gezondheid, hygiëne en veiligheid

Om de gezondheid van het kind optimaal te houden, wordt een zo goed mogelijke hygiëne betracht op de groepen. Er worden verschillende procedures gehanteerd bij de werkprocessen die ervoor zorgen dat de hygiëne optimaal is. Dit betreft o.a. de voedselbereiding, de persoonlijke hygiëne, de hygiëne van het kind en het schoonmaken van de ruimtes en het speelgoed.

De groepsleiding let er ook op dat de kinderen, voor ze aan tafel gaan, eerst even de handen wassen.

Tevens is er aandacht voor de hygiëne van de ruimtes en het inventaris. Speelgoed wordt regelmatig gereinigd. De vloeren en het meubilair, worden dagelijks gereinigd.

Risico-inventarisatie Gezondheid en Veiligheid.

Om een gezonde en veilige omgeving voor het kind te garanderen, brengt de coördinator kinderopvang de gezondheid van de vestiging ieder jaar in kaart door middel van de risico-

inventarisatie Gezondheid en Veiligheid. Dit gaat over de binnen- en buitenruimte waarin de kinderen verblijven op de BSO. Deze inventarisatie en de daaruit voortvloeiende aandachtspunten vormen het gezondheidsbeleid en veiligheidsbeleid dat op de vestiging gevoerd wordt. Dit beleid is voor de ouder ter inzage via onze website, maar ook op de BSO.

Omdat het van belang is dat de kinderen gezond blijven, wordt door iedere kinderopvanglocatie, dus ook de BSO, een ziekte- en vaccinatiebeleid gevoerd. Het kan voorkomen dat de groepsleiding u opbelt om te vragen of u uw kind wilt komen halen, omdat het ziek is geworden. Het welbevinden van de kinderen staat boven alles. De groepsleiding moet de aandacht over vele kinderen verdelen en kan het zieke kind daardoor niet de aandacht geven die het nodig heeft. Nieuwe ouders krijgen informatie over het ziektebeleid bij aanvang. Heeft u deze informatie niet of niet meer, dan kunt u dit bij het locatiehoofd opvragen.

Beleid

Op diverse gebieden, hebben wij uitgewerkte protocollen waarin staat hoe de groepsleiding handelt in een specifiek geval. Naast het ziektebeleid van de kinderen, hebben wij tevens protocollen ontwikkeld die gericht zijn op het signaleren van kindermishandeling/-misbruik, hoe om te gaan met het overlijden van een kind of een ouder, met een allergie van het kind etc.

Vierogenprincipe

Vanaf 1 juli 2013 voldoen wij aan het vierogenprincipe zoals dat beschreven staat in de Wetswijziging van de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen Peuterspeelzalen. Hier lopen wij voor op de huidige ontwikkelingen, waarin het vierogenprincipe ook gaat gelden op de BSO. Bij de invulling van het vierogenprincipe dient er rekening te worden gehouden met de voorspelbaarheid, mogelijkheid en frequentie waarin een pedagogisch medewerker alleen op de groep of in het centrum is.

We geven invulling aan het vierogenprincipe door:

- *een open professioneel werkklimaat te creëren met een lage drempel om elkaar aan te spreken op elkaars gedrag*
- *een “opendeuren beleid” te realiseren tijdens de reguliere schoolweken*

In de praktijk worden bovenstaande punten nageleefd door de pedagogisch medewerkers, leerkrachten, ondersteunend personeel, coördinator en directie. De BSO is gelegen op een centrale plek in het schoolgebouw. De deuren van de groepen staan veelal open en er wordt over en weer door de leerkrachten/leidsters gecommuniceerd. Daarnaast loopt de coördinator/directie regelmatig de ruimte in om contact te leggen met de leidsters (ouders en kinderen). De samenwerking tussen de school, het KDV en de BSO vinden wij erg belangrijk en medewerkers weten onderling van elkaar dat ze bij elkaar terecht kunnen in geval van nood of bij een adhoc vraag.

- *inzet van stagiaires/vrijwilligers waar mogelijk*

In onze organisatie gaan wij soms de samenwerking aan met vrijwilligers en stagiaires om te ondersteunen bij de groepswerkzaamheden. Wij streven ernaar om vrijwilligers in te zetten die zelf een achtergrond hebben in het werken met kinderen. Uiteraard moeten de stagiaires/vrijwilligers beschikken over een recente VOG en worden ze gekoppeld in het personenregister. De taken die stagiaires/vrijwilligers doen, zijn afhankelijk van het jaar waarin zij zitten op de opleiding en welke opleiding ze doen. Over het algemeen kun je denken aan de volgende werkzaamheden voor stagiaires:

- meehelpen op de groep; spelen met kinderen, ondersteunen bij de activiteiten en de eet- en drinkmomenten
- klaarmaken van eten/drinken
- bedenken en uitvoeren van activiteiten

De stagiaire staat niet alleen op de groep en er wordt altijd overleg gepleegd door de stagiaire wanneer er onduidelijkheden of onzekerheden zijn hoe te handelen.

Onze vrijwilligers hebben de taak;

- ophalen van kinderen van andere scholen in Eerbeek

- het brengen/halen van kinderen van en naar de sportclubs, wanneer kinderen zelf moeten sporten
- vrijwilligers die betrokken zijn bij sportverenigingen waar we mee samen werken kunnen op gezette tijden activiteiten verzorgen (er zal hierbij ook altijd een gediplomeerd pedagogisch medewerker bij aanwezig zijn)

4.1.4. Kenmerken van de pedagogisch medewerkers: gevoel van veiligheid bieden.

Criteria

De groepsleiding die de kinderen verzorgt, opvoedt en begeleidt, is in het bezit van een geldig diploma. Als norm hiervoor worden de scholingseisen die gesteld worden in de CAO-BKN, gehanteerd. Uit belang van de hechtingsrelatie die het kind met de groepsleiding opbouwt, wordt onze groepsleiding verder gescreend op kundigheid en geselecteerd op karaktereigenschappen zoals: toewijding en liefde voor kinderen, communicatieve vaardigheden, sensitiviteit (mate van inlevend vermogen), responsiviteit, geduld en aandacht. Om de professionaliteit van de groepsleiding bij te houden en op peil te houden, worden jaarlijks deskundigheidsbevorderingen georganiseerd. Tevens heeft de groepsleiding een afschrift van een actuele Verklaring van Goed Gedrag overgedragen.

Opbouwen hechtingsrelatie

Om een kind veilig en vertrouwd te laten voelen met de opvang en een geborgen omgeving te kunnen creëren, is het belangrijk dat de vaste groepsleiding een goede hechting opbouwt met ieder kind. Zo ontstaat een relatie waarin het kind serieus wordt genomen en waarbij het leert dat het een ander kan vertrouwen. Vanuit deze situatie ontstaat het gevoel van veiligheid. Deze veiligheid dient voor het kind als basis om er zelf op uit te gaan en zichzelf en de omgeving te leren kennen, zichzelf en andere kinderen in hun eigen individualiteit te leren waarderen. De groepsleiding steekt veel energie in de opbouw van deze veilige basis. De opbouw van deze hechting, begint bij de eerste kennismaking van het kind met de vaste groepsleiding tijdens de wenperiode. In de wenperiode wordt volgens een wenprocedure met zorgvuldigheid aandacht besteed aan het wennen van het kind aan de nieuwe omgeving met alle nieuwe indrukken en nieuwe personen die hun intrede doen in het leven van het kind.

Sensitiviteit en responsiviteit:

Het bieden van emotionele ondersteuning

Met emotionele ondersteuning wordt bedoeld dat de groepsleiding aan het kind laat merken dat zij betrokken is bij wat het kind voelt, ervaart en meemaakt. Hierdoor krijgt het kind het gevoel: “Bij deze persoon kan ik terecht, deze persoon begrijpt me, deze persoon neemt me serieus en vindt me de moeite waard.” Het vaak positief reageren op signalen die kinderen geven, gebeurt door te troosten bij verdriet, mee te lachen bij plezier, te antwoorden als een kind een vraag stelt. Dit reageren gaat via de verbale, maar ook via de non-verbale manier.

Pedagogisch medewerkers die sensitief en responsief zijn, begrijpen de signalen van een kind. Een pedagogisch medewerker interpreteert het gedrag van het kind en probeert er goed op in te spelen. Om de juiste reactie te kunnen geven, is het dus nodig dat de groepsleiding ‘gevoelig’ is voor de signalen die kinderen kunnen afgeven. Dit wordt sensitief genoemd. Een reactie geven die goed aansluit bij de vraag van het kind, wordt responsief genoemd. Pedagogisch medewerkers kunnen de signalen van een kind vertalen in concreet handelen en dóen dit ook. Hierdoor bemerkt een kind: “Als ik een behoefte aangeef, wordt er zoveel mogelijk, op gereageerd door de groepsleiding”. Wat hier ook bij hoort, is het positief benaderen van het kind, vriendelijk en vrolijk zijn, het geven van complimenten, het kind laten merken dat je vertrouwen in hem hebt. Ook dit draagt bij aan het ontwikkelen van een positief zelfbeeld bij het kind en aan zijn vertrouwen in mensen.

Echtscheiding van ouders / dood van een naaste van het kind

Het kan gebeuren dat u als ouders uit elkaar gaat of dat een familielid of vriendje van het kind overlijdt. Wij willen aandacht hebben voor het verdriet dat een kind daarvan (mogelijk) heeft. Om een kind zo goed mogelijk hierbij te ondersteunen, is het fijn als ouders de groepsleiding van veranderingen in het gezin of een overlijden op de hoogte houden en kunnen afstemmen met elkaar

over de benadering van het kind. De pedagogisch medewerker zal het kind vragen of het erover wil praten, zo ja, in de groep of individueel, en vragen of het kind ergens anders behoefte aan heeft. De pedagogisch medewerker zal ook met de leerkracht van uw kind willen praten, om na te gaan of het kind in de klas of op de BSO nog merkbaar verdrietig is of juist het verdriet probeert weg te stoppen en om af te stemmen hoe het kind het beste benaderd kan worden. Het kind zal bewust extra aandacht krijgen van de groepsleiding. Doel is het kind zoveel mogelijk ondersteunen in deze moeilijke periode.

Uiten van emoties

Emoties horen bij het leven. Ieder mens voelt zich wel eens boos, verdrietig, teleurgesteld, bang, gespannen, of juist blij en vrolijk. Al deze emoties mogen er zijn, ook bij kinderen. De groepsleiding stimuleert kinderen om hun emoties te uiten of hierover te praten als het kind dit prettig vindt. Het is een teken van respect als de leidster de emoties van een kind niet alleen herkent, maar ook erkent.

Communicatie

Voor een prettige sfeer op de BSO is het van belang om duidelijk te zijn wat je als groepsleiding van de kinderen verwacht. Deze duidelijkheid geeft kinderen ook emotionele veiligheid.

Vanuit de groepsleiding bezien in praktische voorbeelden:

Geef IK-boodschappen, dus begin je boodschap met: “Ik vind jouw tekening echt heel erg mooi”, of:

“Ik wil dat jij nu meehelpt met het opruimen van de poppenhoek”. Door IK-boodschappen maak je het kind duidelijk wat JIJ van hem/haar verlangt.

Benoem specifiek het gedrag van het kind wat je verlangt, wees hierin duidelijk. “Ik vind het niet prettig als je aan tafel 5 plakjes kaas op je brood doet, omdat er dan voor de andere kinderen niet genoeg kaas is; 2 plakjes is genoeg”.

Wijs een kind nooit af. Je kan haar/ zijn gedrag wel afwijzen, maar nooit iemand als persoon. Dus niet: “Je bent een vervelend kind”, maar: “Ik vind het echt niet leuk als je expres de melk omstoot”.

Soms hoef je niets te zeggen: een kind alleen al aankijken, kan voldoende zijn om het kind te laten stoppen met het ongewenste gedrag.

Wees consequent 1: wat vandaag niet mag, mag morgen ook niet. Wat het ene kind wel mag, mag het andere kind ook etc.

Bij uitzonderingen: leg duidelijk uit waarom er nú sprake is van een uitzondering.

Wees consequent 2: Als je zegt dat je het kind na, nogmaals iets doen (bv. boeren), even apart gaat zetten, voer dit dan ook uit en leg uit waarom je dit doet. Altijd maar een paar minuutjes apart zetten. Besteed er verder geen aandacht aan.

Dreig niet met dingen die onredelijk zijn; dat een kind bv. niet meer naar de BSO mag komen, als het nu niet ophoudt met ....

Geef zelf het goede voorbeeld, zowel naar je collega toe als naar de kinderen; dus ga niet zelf schreeuwen, laat elkaar wel altijd uitpraten etc. Kinderen nemen, sneller dan je denkt, dingen over van volwassenen.

Loop naar diegene toe, tegen wie je wat wilt zeggen. Buig zo nodig door je knieën bij jonge kinderen zodat je het kind op kindhoogte in de ogen kan kijken. Hiermee geef je aan dat je respect hebt voor het kind.

Bij conflicten geven we de kinderen de kans deze zelf op te lossen. We houden het in de gaten en bieden de kinderen ondersteuning waar nodig. Het stappenplan dat we volgen:

1. Benader de kinderen rustig en stop gedrag dat pijn veroorzaakt;
2. Bevestig en benoem de gevoelens van de kinderen;
3. Verzamel informatie over wat er gebeurd is;
4. Formuleer het probleem opnieuw;
5. Vraag naar oplossingen en kies daar samen één uit;
6. Blijf ondersteuning geven.

4.2 Het bevorderen van persoonlijke competentie

4.2.1. Het uitdagen van kinderen t.b.v. de ontwikkeling van verschillende competenties.

Bieden van uitdaging

Omdat de meeste kinderen van nature de drang hebben, zichzelf te ontwikkelen, moet het aanbod van de BSO hierop aansluiten. De materialen die de groepsleiding voor de kinderen aanschaft, zijn toegespitst op de verschillende leeftijden en interesses van de kinderen. Als een kind bijvoorbeeld uitgekeken is op een bepaalde puzzel of spel, zal de groepsleiding het kind attenderen op de moeilijker puzzels of spelletjes die er ook zijn, of uitdagen in de creativiteit tot het maken van mooie kunstwerken.

Bij het bevorderen van persoonlijke competentie, kijken we naar de ontwikkeling van brede persoonskenmerken van het kind, zoals: Veerkracht, Zelfstandigheid, Zelfvertrouwen, Flexibiliteit.

Deze kenmerken stellen het kind in staat om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan de veranderende omstandigheden. Daarnaast omvat het begrip 'persoonlijke competentie' ook de competenties van kinderen op verschillende ontwikkelingsgebieden, namelijk:

- de motorische ontwikkeling
- de taalontwikkeling
- de cognitieve ontwikkeling
- de zelfredzaamheidsontwikkeling

Motorische ontwikkeling

In de interacties met hun materiële omgeving, ontwikkelen kinderen vooral hun persoonlijke competentie. Gevarieerd bewegen in de ruimte en op speeltoestellen spelen, bevordert de grove motoriek en daarmee ook het zelfvertrouwen van kinderen. Het gebruik van allerlei materialen in diverse typen spel (van oefen- tot constructie- tot fantasiespel) kan de fijne motoriek, de creativiteit en allerlei aspecten van de cognitieve ontwikkeling bevorderen.

Taalontwikkeling

Op de BSO wordt de Nederlandse taal als voertaal gebruikt. De groepsleiding praat veel met de kinderen en legt veel uit. De kinderen onderling praten ook veel met elkaar.

Cognitieve ontwikkeling

Voor het bevorderen van de cognitieve ontwikkeling worden activiteiten aangeboden die deze ontwikkeling bij kinderen prikkelen, denk bijvoorbeeld ook aan ontwikkelingsgericht speelgoed als Knexx.

BSO is en blijft echter vrije tijd voor kinderen; kinderen kiezen zelf hun activiteiten. Door het gebruik van materialen als: leesboeken, kijkboeken, constructiemateriaal, puzzels, vormen en kleuren, expressiemateriaal zoals verf- en tekenmateriaal, klei, papier, hout, poppenkast, muziek en -instrumenten, cd-speler en cd's en televisie kan wel degelijk de cognitieve ontwikkeling worden gestimuleerd. Dit is echter geen 'hoofddoel' op zich; kinderen leren immers op school al van alles.

Zelfredzaamheidsontwikkeling

De zelfredzaamheid is een belangrijk onderdeel voor het gevoel van de persoonlijke competentie. Deze kan worden bevorderd door:

• Taken te geven;

• Kinderen leren om te zorgen voor hun eigen hygiëne;

• Kinderen zelf dingen eerst te laten ontdekken, uitvinden en niet snel te helpen of in te grijpen: de autonomie van het kind wordt hiermee gerespecteerd;

• Gelegenheid te geven om te experimenteren.

Verantwoordelijkheid van het kind

Onder de zelfredzaamheid van kinderen valt ook: de eigen verantwoordelijkheid van kinderen. Als pedagogisch medewerker en als ouder/verzorger geef je het kind hiermee het vertrouwen dat je weet dat hij/zij iets aankan. Dit is goed voor het zelfvertrouwen van het kind. We krijgen hier zeker mee te maken op de BSO.

Zelf naar de BSO komen

Kinderen uit groep 3 en hoger, zijn vaak zelfstandig genoeg om zelf na schooltijd en tussen-de-middag naar de BSO-ruimte te komen. De BSO-ruimte bevindt zich immers in de school. De jongere

kinderen worden door de leidster opgehaald uit de klas. Kinderen die van een andere school komen worden door de pedagogisch medewerker opgehaald en meegenomen naar de locatie.

Zelf naar huis gaan

Wanneer u vindt dat uw kind groot en wijs genoeg is, om aan het einde van de BSO-dag zelf naar huis te komen en uw kind vindt dit ook goed, vinden wij dat in de regel prima. Wij willen dit wel graag vastleggen op papier. Als dit nog niet is gebeurd, zullen wij u op korte termijn vragen om een speciaal formulier te tekenen, waarmee u aangeeft dat u er mee akkoord gaat, dat uw kind zelf naar huis gaat. U draagt dan de verantwoordelijkheid. Wilt u zelf eerst thuis zijn, voordat uw kind naar huis komt, dan graag even bellen wanneer u thuis bent.

Buitenspelen buiten het hek van de BSO

De BSO heeft voldoende buitenruimte. De kinderen kunnen voetballen, elastieken, tikkertje of verstoppertje doen, schommelen, op het klimrek of in de zandbak spelen etc. Als u het prima vindt dat uw kind ook af en toe eens buiten het hek van het BSO-speelplein speelt, vragen wij u dit duidelijk kenbaar te maken aan de groepsleiding. Wij willen ook dit wel graag vastleggen op papier. Als dit nog niet is gebeurd, zullen wij u op korte termijn vragen om een speciaal formulier te tekenen, waarmee u aangeeft dat u er mee akkoord gaat, dat uw kind buiten het hek mag spelen.

4.2.2 Observeren en signaleren

Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Bij de meeste kinderen is geen reden tot bezorgdheid, maar soms kunnen er vragen opkomen over het gehoor, het gezichtsvermogen, de motoriek, taal- en spraakontwikkeling, de opvoeding of het gedrag.

De pedagogisch medewerker bespreekt haar bevindingen met de ouders. In dit gesprek is ruimte voor het uitwisselen van informatie met als uiteindelijke doel een oplossing te vinden waar iedereen zich prettig bij voelt. De pedagogisch medewerker kan zelf door middel van verschillende observatiemethoden het eventuele probleem helder krijgen. Ook kan zij haar collega('s) om advies vragen. In enkele gevallen kan de pedagogisch medewerker ook aan de ouders vragen of zij contact mogen hebben met de groepsleerkracht van school. Dit kan soms informatie opleveren, op sociaal-emotioneel gebied m.n., wat van belang kan zijn bij het zich veilig voelen op de BSO

Tijdige signalering van een eventuele achterstand of ontwikkelingsstoornis maakt het mogelijk om advies en hulp in te schakelen waardoor de nadelige gevolgen zo beperkt mogelijk blijven.

4.3 Het bevorderen van sociale competentie

Hoewel de competentie 'het omgaan met anderen' in principe ook een 'persoonlijke' competentie is die wordt verworven door individuele kinderen, is het bevorderen van de sociale competentie toch afzonderlijk in de pedagogische doelstelling ondergebracht. De reden daarvoor is dat kinderen in de buitenschoolse opvang veel te maken hebben met een groot aantal andere kinderen in de groep; van dezelfde leeftijd, maar ook jonger en ouder. Er zijn op de BSO veel meer kinderen dan de broertjes en zusjes die het kind thuis, mogelijk, heeft.

Dit biedt extra mogelijkheden om vaardigheden te verwerven in het omgaan met en het aangaan van relaties met andere kinderen. Het begrip sociale competentie verwijst naar een heel scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, delen, respecteren, samenwerken, helpen en conflicten oplossen.

Activiteiten die de sociaal-emotionele ontwikkeling bevorderen, zijn:

Vrij spel;
Fantasie- en rollenspel;
Mogelijkheden voor concentratie en rust;
Zorg voor huisdieren, planten en tuin;
Taken geven;
Kringgesprekken.

Materialen die de sociaal-emotionele ontwikkeling kunnen bevorderen, zijn:
Spullen uit de volwassenenwereld;

Fantasiemateriaal;
Verkleedkleden, lappen, schmink;
Sociaal spelmateriaal, zoals gezelschapsspelen;

Vriendschappen

Kinderen kunnen op de BSO hechte vriendschappen ontwikkelen; soms hebben zij al een paar goede vriendschappen met kinderen van school die op dezelfde dagen naar de BSO gaan. De groepsleiding stimuleert het samenspel van kinderen, omdat dit niet alleen voor de kinderen zelf heel gezellig en fijn kan zijn; maar ook omdat kinderen zo veel ervaringen opdoen met betrekking tot sociale vaardigheden.

Met vriendjes mee naar school

Het is mogelijk dat een kind op een BSO-middag met een vriendje van school mee wil. Wij vinden dat prima, maar willen dit wel graag van tevoren van u weten.

Vriendjes van buiten mee naar de BSO

Kinderen die niet naar de BSO gaan, maar wel graag met kinderen spelen die op dat moment wel op de BSO zijn, komen vaak naar het speelplein van de BSO om samen te spelen. Soms spelen ze samen buiten het hek van de BSO, maar dit alleen als u als ouder dit goedvindt. Als een kind dat niet op de BSO zit, graag even binnen wil kijken, kan dat natuurlijk. Er kan dan ook best binnen gezamenlijk een spelletje worden gedaan.

Kinderparticipatie

Wij willen kinderen zelf inspraak geven in hoe zij de BSO willen. Zij brengen hier veel tijd door en hebben vast wel wensen ten aanzien van deze BSO. Wij willen de kinderen gezamenlijk mee laten denken met het beleid op de vestiging. We hebben met de kinderen samen de regels op de BSO vastgesteld. Op een positieve manier (wij zijn aardig voor elkaar, in plaats van wij mogen niet slaan). Ook hebben we een Kinderraad, waarvoor ieder jaar middels een echte verkiezing de leden worden gekozen. We zorgen hierbij dat alle leeftijdscategorieën (4-6 jaar en 7-12jaar) vertegenwoordigd zijn en ook zowel jongens als meisjes. De kinderen beslissen mee over de inrichting van de BSO-ruimtes, speelmaterialen, die ze graag op de BSO zouden willen, maar ook de activiteiten, die er aangeboden worden. Jaarlijks vullen kinderen hiervoor een enquête in, waarin zij hun voorkeur kunnen aangeven, op welke activiteiten-gebieden hun interesses liggen. Wij zijn op de locatie dus flink aan de slag met kinderparticipatie. U kunt de pedagogisch medewerker van uw kind altijd om meer informatie vragen.

Ontluikende seksualiteit, intiem gedrag, verliefdheden

De groepsleiding wil 'oog hebben' voor de ontluikende seksualiteit van kinderen en deze niet ontkennen. Kinderen zijn nog jong, maar het ene kind is er eerder mee bezig dan het andere kind, al dan niet fysiek of nog alleen met woorden. Er worden bijvoorbeeld flauwe grappen gemaakt over de andere sekse. Of er kunnen 'stelletjes' ontstaan: vriendje en vriendinnetje. De groepsleiding houdt goed in de gaten dat een bepaald contact voor de betrokken kinderen prettig verloopt en zal bewaken of er sprake is van een gezonde, dan wel ongezonde verstandhouding tussen kinderen.

Sekse specifiek gedrag

Over het algemeen trekken jongens in de basisschoolleeftijd meer naar jongens en meisjes naar meisjes. Ook hebben jongens vaak voorkeur voor andere activiteiten dan meisjes, bijvoorbeeld voetballen terwijl meisjes liever aan tafel aan het knutselen zijn of met de barbies spelen. De groepsleiding wil dit gedrag niet bewust stimuleren of demotiveren. Kinderen moeten zichzelf kunnen zijn en die activiteiten doen waarbij zij zich zelf het prettigst voelen.

4.4 Bijdrage aan socialisatie van het kind; aanbieden van regels, waarden en normen

Normen & waarden en regels aanleren

Om goed te kunnen functioneren in de samenleving waarvan kinderen deel uitmaken, moeten kinderen zich de regels, normen en waarden, ofwel de 'cultuur' van die samenleving eigen maken. Dit wordt ook wel socialisatie genoemd. Kinderen worden vanaf hun geboorte gesocialiseerd binnen het gezin. Via beloning en straf, via expliciete instructies en uitleg en door dingen voor te doen,

leren ouders hun kinderen niet alleen de gedragsregels die binnen het eigen gezin gelden, maar ook regels, normen en waarden die zij van belang achten voor het functioneren van hun kind buiten het gezin. Ook binnen de BSO wordt gesocialiseerd. Kinderen leren daarbij niet alleen de groepsregels, maar impliciet en tevens expliciet ook meer algemeen waarden en normen. De groepssetting van de BSO, waar kinderen in aanraking komen met andere kinderen en volwassenen (bijvoorbeeld met een andere sociale en culturele achtergrond) biedt daartoe extra mogelijkheden.

De socialisatie op de BSO's gebeurt doeltreffend wanneer:

- de socialisatie afgestemd wordt op het ontwikkelingsniveau van het kind
- de socialisering in de kinderopvang afgestemd wordt op die binnen het gezin.

(Van IJzendoorn, Tavecchio & Walraven, 2004)

Door het respecteren van het individuele ontwikkelingsniveau van het kind en het bieden van een uitdagend opvoedingsklimaat dat is afgestemd op de ontwikkeling van het kind, wordt de socialisatie afgestemd op het ontwikkelingsniveau van het kind. Een kind van 12 jaar kan bijvoorbeeld al veel meer begrijpen dan een kind van net 4 jaar.

Goede voorbeeld geven door groepsleiding

Bij de overdracht van maatschappelijke normen en waarden - sociale omgangsvormen, netjes eten, leren delen van speelgoed, op je beurt wachten etc. - hoort uiteraard, dat de groepsleiding actief, het goede voorbeeld geeft.

Gelijkwaardigheid en respect

Ieder mens is gelijk, al hebben we allemaal onze eigen kwaliteiten. De groepsleiding probeert de kinderen bij te brengen dat we allemaal goed zijn, zoals we zijn en probeert kinderen respect bij te brengen voor elkaar. Zij geeft daarin zelf het goede voorbeeld.

Respect van de groepsleiding naar de kinderen toe is belangrijk. Kinderen op de BSO kunnen goed aangeven wat zij wel en niet leuk vinden aan de BSO en welke activiteiten ze graag zouden doen. De groepsleiding praat hierover met de kinderen. Omgekeerd is er voor een prettige sfeer ook respect van de kinderen naar de groepsleiding nodig. Als een pedagogisch medewerker om een duidelijke reden besluit dat iets echt nu niet kan, zal een kind dit moeten accepteren. De pedagogisch medewerker zal duidelijk moeten toelichten wat er wel en niet kan.

Kinderen leren normen en waarden door een goed voorbeeld en van elkaar

De groepsleiding laat het kind ervaren dat hij een goed mens is door:

- deze te betrekken bij het troosten of bij het helpen van een ander kind;
- taken te geven;
- duidelijk uit te leggen wat er van het kind wordt verwacht;
- de normen waaraan een kind moet voldoen, niet te hoog gegrepen te laten zijn. Zo wordt bewaakt dat er schaamte ontstaat bij het kind
- -dat de groepsleiding laat zien zelf ook menselijk te zijn en wel eens een fout te maken.

Belonen van gewenst gedrag en complimenten geven

Waarom is dit zo belangrijk?

- Kinderen die op een positieve manier aandacht van de pedagogisch medewerker krijgen, voelen zich meer gewaardeerd. Het versterkt het zelfvertrouwen van het kind;
- Kinderen die zelfvertrouwen hebben, zijn veel meer geneigd gedrag te vertonen dat wenselijk is; zowel naar de pedagogisch medewerker toe, als naar de andere kinderen in de groep;
- Geef complimenten ook door middel van IK-boodschappen: "Ik vind het zo knap dat jij nu al je eigen jas aan kunt trekken";
- Ieder mens wil graag aandacht. Als je veel aandacht schenkt aan het negatieve gedrag, is dit toch een vorm van beloning. Het risico is, dat een kind dit gedrag vaker gaat vertonen; hij krijgt immers aandacht.
- Schenk veel aandacht aan gedrag dat je vaker wilt zien: netjes eten, laten uitpraten, delen van speelgoed, op je beurt wachten. "Ik vind het fijn dat jij zo goed je bord opruimt na het eten".
- Geef kinderen het vertrouwen / ruimte om zelf dingen te kiezen/ te doen.
- Kinderen die van nature erg onrustig zijn en vaak van tafel willen, kun je vragen iets te halen of op te ruimen. Zo kunnen ze hun energie kwijt. Beloon ze hier uitbundig voor.

Straffen

Als een kind niet voor rede vatbaar is, verbaal of fysiek agressief is naar de leidsters of de kinderen toe, kan de groepsleiding besluiten het kind even op een stoel of bank buiten de groepsruimte te plaatsen in een andere groepsruimte, om af te koelen. Afhankelijk van de (ontwikkelings-)leeftijd van het kind, kan een groepsleidster met kind over het voorval praten.

Ook kan de groepsleiding ervoor kiezen om een kind tijdelijk (bv. 5 of 10 minuten) niet te laten deelnemen aan een activiteit als bijvoorbeeld voetballen op het plein, omdat het kind zich voortdurend niet houdt aan de met elkaar opgestelde regels en de andere kinderen hier erg veel last van ondervinden. Het kind moet het dan echter wel heel erg bont hebben gemaakt.

Het is wel van belang dat de groepsleiding met de ouders/verzorgers spreekt over het corrigeren van het kind. Waar mogelijk, kunnen zij dan één lijn trekken. Dit is voor het kind wel zo duidelijk.

Regels op de BSO

Voor een goed en gezellig verloop van de BSO, is het van belang dat de groepsleiding met de kinderen regels afspreekt. Bv.:

- Na school gaan we direct naar de BSO, als het onze BSO-dag is.
- Na school gaan we altijd eerst even aan tafel met zijn allen wat drinken en kletsen.
- Als iemand aan het woord is, laten wij diegene uitpraten, voordat wij zelf beginnen met praten.
- Aan tafel eten en drinken wij netjes (dus niet boeren of met volle mond praten)
- In de gang en de groepsruimte lopen wij rustig.
- Wij mogen buiten rennen.
- Als wij buiten het BSO-hek willen spelen, vragen wij dat eerst aan een pedagogisch medewerker.
- Een ieder ruimt zelf de spullen (speelgoed, servies en bestek) op, voor ze aan een nieuwe activiteit beginnen.
- Als je op de computer wilt spelen, mag dat max. 30 minuten.
- Wij zijn aardig voor elkaar.
- Als wij tegelijkertijd met het zelfde speelgoed/spel willen spelen, maken we een afspraak hierover. We gaan dan 'om de beurt'.
- Wij overleggen met elkaar welke DVD we willen gaan kijken etc.

Kinderen kunnen heel goed zelf een aantal regels opstellen. Zo kan de groepsleiding hen betrekken bij het zorgen voor een prettige sfeer op de BSO. En als kinderen zelf bij de totstandkoming ervan betrokken zijn geweest, kun je hen er ook goed op aanspreken als zij zich er niet meer aan houden. (zie bijlage 2 voor opgestelde groepsregels)

Regels communicatie en media op de BSO

Computer en tv/video

Kinderen mogen niet zonder meer de hele middag met een computerspel spelen, op het internet surfen, of tv kijken of naar een film. Enerzijds omdat andere kinderen ook gebruik van de computer of de tv willen maken, maar anderzijds ook omdat we het van belang vinden dat kinderen zich ook met andere activiteiten kunnen vermaken en af en toe eens lekker buiten gaan spelen. De leidster spreekt met de kinderen af hoe lang (bv. max. 30 minuten) of wanneer er gebruikgemaakt mag worden van de computer of de tv/video (bv. alleen als het buiten hard regent, of alleen tussen 16.00 en 17.00 uur).

Gameboy/Nintendo

Als uw kind graag een computerspel van thuis meeneemt, vinden wij dat prima. Maar ook hier zullen wij regels stellen over het gebruik ervan, door uw kind. Het is niet de bedoeling dat een kind de hele middag op de gameboy speelt. Graag stimuleren wij ook het contact met andere kinderen en het doen van andere activiteiten, zoals gezelschapsspellen, knutselen, buiten spelen etc. Overigens bent u zelf verantwoordelijk voor speelgoed 'van thuis'.

Internet

We vinden toegang tot internet geen voorwaarde voor een compleet BSO speelaanbod, maar omdat de locatie er mogelijkheden toe biedt, maken we van die mogelijkheid gebruik. Wij hanteren hierbij wel een veiligheidsprotocol, dat ervoor zorgt dat bepaalde websites (bv. seks- en porno-sites) niet toegankelijk zijn.

Mobiele telefoontoestellen

Een aantal kinderen uit de midden- en bovenbouw van de basisschool heeft een 'mobieltje'. Met een aantal toestellen kun je naast bellen en sms-en, ook foto's maken. Wij denken dat het belangrijk is om ook hierover afspraken met de kinderen te maken. In principe wordt het mobieltje in het persoonlijk bakje van uw kind gelegd of in de tas gelaten

Het is onzes inziens prima als kinderen aan elkaar even wat foto's van de vakantie of van thuis willen laten zien. Wij zijn er niet voor als kinderen de telefoontoestellen gebruiken om te bellen of te sms-en. Niet alle kinderen staan stil bij de kosten hiervan. En als u als ouder/verzorger uw kind wilt spreken, kunt u altijd naar de vestiging zelf bellen. Als uw kind toch heel graag even naar de ouders wil bellen, kunnen ze de groepsleiding om toestemming vragen. Uiteraard wordt dit wel gehonoreerd, als dit dringend is en dus niet kan wachten.

MP3-spelers

Onder het eten en bij groepsactiviteiten willen wij niet dat kinderen naar hun MP3 speler luisteren. Wij willen stimuleren dat de kinderen leuke contacten hebben met elkaar. En op de BSO hebben wij ook cassette-recorders en een radio staan. Als kinderen het prettig vinden om zich na een gezamenlijke activiteit, alleen of samen met een vriendje, even terug te trekken en lekker naar hun muziek willen luisteren, vinden wij dat dit moet kunnen.

4.5. Toegevoegde waarde voor de ontwikkeling van kinderen door opvang in de groep

Contacten met andere kinderen

Naarmate een kind ouder wordt, gaan contacten met andere kinderen een steeds belangrijkere rol spelen. Leeftijdsgenootjes die op dezelfde school zitten, misschien wel in dezelfde klas, kinderen die zich in dezelfde ontwikkeling bevinden en dezelfde sociale ontwikkelingsfase doormaken, sluiten goed aan bij de behoefte aan sociaal contact van het kind. De groepsleiding stimuleert het ontwikkelen van vriendschappen tussen kinderen. Er wordt gestreefd naar een stabiele groepssituatie. Bij het plaatsen van de kinderen naar een nieuwe groep wordt de stabiliteit van de groep bewaakt.

Hoewel de leidster-kindrelatie het centrale uitgangspunt blijft voor het pedagogisch handelen in de kinderopvang en BSO, is het feit dat de kinderen deel uitmaken van een groep een (ander) interessant aspect van kinderopvang en BSO binnen de opvoeding.

Dat samen verkeren in een groep is een opvallend, structureel kenmerk van kinderopvang en buitenschoolse opvang: de kinderen kijken naar elkaar, lachen samen of naar elkaar, spelen samen, maken ruzie en troosten elkaar. Interacties met andere kinderen, binnen en buiten de 'eigen groep', kunnen stimulerend werken. De leid(st)er speelt hierbij een belangrijke rol en ziet erop toe dat de interacties tussen de kinderen zoveel mogelijk een positief karakter dragen.

Het *groepspectief* kan dus worden beschouwd als een aantrekkelijke *inspiratiebron* voor het pedagogisch gebeuren in de buitenschoolse opvang (waar het karakter van de dag toch geheel anders is dan op school) en het aanreiken van daarop gerichte adviezen voor het pedagogisch handelen van de leidster. Hieronder volgen ter afsluiting van dit gedeelte enkele voorbeelden.

Het 'kind in de groep' als inspiratiebron voor pedagogisch handelen

Voorbeelden van kindergedrag en/of situaties waarop leidsters letten:

Krijgt een kind kansen, en benut het deze ook, om een bijdrage te leveren aan 'het geheel'? (d.w.z. een groepsproduct, een spel, een op te lossen puzzel, een beurt bij het kringgesprek etc.).

Kinderen zullen leren om samen te delen en het respecteren van elkaar. Dit gebeurt tijdens spelactiviteiten en het eetritueel, maar ook gedurende de dag in het delen van de aandacht van de groepsleiding met elkaar. Basisvoorwaarden hierbij zijn uiteraard voldoende speelgoed en een goede afstemming en bewaking van de aandachtverspreiding van de groepsleiding over de kinderen. Bij deze spelactiviteiten wordt altijd de autonomie van ieder kind gerespecteerd en rekening gehouden met de grenzen die een kind zelf aan kan geven.

Kinderen leren veel van elkaar en van de rol die de groepsleiding neerzet ten aanzien van de kinderen. De kinderen in de groep en de groepsleiding zijn een voorbeeld en kinderen nemen in hun kinderlijke ontwikkeling veel van gedrag of vaardigheden die ze zien van elkaar over. Er is voldoende ruimte te leren van elkaars sociale gedrag en dit vervolgens ook uit te voeren.

Bijvoorbeeld: kinderen geven elkaar tijdens de maaltijd iets aan, geven elkaar troost en steun bij

verdriet, kinderen 'helpen' elkaar bij het maken van moeilijke puzzel, samen de jassen aantrekken voor het naar buiten gaan, meehelpen bij het voorbereiden van de maaltijd. Bij al deze momenten speelt de verantwoordelijkheid voor elkaar een rol en wordt de gezamenlijkheid benadrukt.

Kinderen kunnen van bepaalde gebeurtenissen en activiteiten als groep juist meer genieten dan individueel. Dit geldt bijvoorbeeld voor feestelijke activiteiten. Verjaardagen worden in de groep gevierd door het toezingen van de jarige. De feestdagen, Sinterklaas, Kerstmis en Pasen worden ook met de groep gevierd door een feestelijke viering te laten plaatsvinden rond deze periode. Dansen op muziek en toneel zijn expressieactiviteiten waarvan kinderen in groepsvorm met elkaar veel plezier kunnen hebben.

Conflicten

Bij conflicten die tijdens activiteiten kunnen ontstaan, waarbij kinderen dingen met elkaar moeten delen, worden maatschappelijk gangbare normen en waarden overgedragen, zoals: niet zomaar speelgoed van elkaar afpakken, teruggeven na afpakken, samen ergens mee spelen, belonen bij delen van speelgoed door dit gedrag te prijzen. Ook bij conflicten wordt de autonomie van de kinderen gerespecteerd door niet altijd direct in te grijpen in conflictsituaties zodat kinderen leren conflicten met elkaar op te lossen. Dit wordt door de groepsleiding aangemoedigd en helpt kinderen bij het zich weerbaar opstellen. Kinderen kunnen zelf creatief in het harmonieus oplossen van conflicten worden.

Wanneer de groepsleiding merkt dat kinderen er zelf niet uitkomen of wanneer zij fysiek gaan worden en/of gaan schelden, dan grijpt zij natuurlijk wel in. Er wordt uitgelegd wat het gedrag van het ene kind doet met het gedrag en het gevoel van het andere kind en vice versa. Er wordt getracht de kinderen inlevingsvermogen bij te brengen en het aanleren van normen en waarden.

Pesten

Kinderen die gepest worden, hebben vaak onvoldoende vertrouwen in zichzelf en in anderen. Ook de pesters zelf hebben vaak weinig zelfvertrouwen, maar zij uiten dit dus op een andere manier, door macht te willen uitoefenen over anderen. Pesten kan uit veel verschillende vormen bestaan: schelden, fysiek geweld, iemand buitensluiten, spullen van iemand stuk maken of verstoppen, negeren etc.

De groepsleiding doet hier altijd iets mee. De gevolgen van pesten kunnen voor een kind namelijk ook op de lange termijn ernstig zijn. De groepsleiding is zich hier bewust van en gaat daarom altijd rustig met een kind zitten om erover te praten, eerst apart van elkaar. Een kind wordt altijd serieus genomen. Er wordt gevraagd wie er eventueel nog meer pest, wat voor soort pesten het is, hoe het verloopt, waarmee het begint, of de leerkracht ervan weet en hoe hij/zij erop reageert.

De groepsleiding wordt niet boos op de pester of het kind dat wordt gepest. Zij zal wel proberen het kind zoveel mogelijk zelfvertrouwen te geven, opdat hij/zij (weer) lekker in z'n vel komt te zitten. Hiermee wil je een kind ook weerbaar maken, zodat een kind zelf leert aangeven waar zijn grens ligt of (als het zelf de pester is) niet de behoefte voelt om het weer te doen. Bemiddelen tussen het gepeste kind en de pester zien wij ook als onze taak.

Als een kind wordt gepest of het pest andere kinderen, zullen wij hiervan melding doen bij de ouders/verzorgers en de leerkracht. De leerkracht kan er in de klas aandacht aan besteden, net als de ouder die er thuis met het kind over kan praten.

5. COMMUNICATIE OUDER(S)/AFSTEMMING WENSEN OUDER/VERZORGER

We streven ernaar dat de BSO voor ouder en kind een vanzelfsprekend verlengstuk is van de vertrouwde thuissituatie. Wij hechten veel waarde aan een open communicatie en steken daar veel energie in. De groepsleiding besteedt veel tijd en aandacht aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de ouder en past haar deskundigheid toe.

Dagelijkse communicatie

Dagelijkse communicatie met de ouder vindt plaats tijdens de momenten dat u het kind komt halen. Hoe is het gegaan met het kind, waar en met wie heeft het leuk gespeeld of heeft het kind ruzie gehad, kan het zichzelf goed vermaken of niet? Hebt u als ouder nog wensen ten aanzien van de opvang van uw kind? Op deze momenten vraagt de groepsleiding ook om informatie over het kind. Graag horen zij wanneer er zich bijzonderheden afspelen in het leven van het kind. Dit kan de ontwikkeling, de gezondheid maar ook de directe omgeving van het kind betreffen. Mocht uw kind bijv. een dagje niet komen vanwege feest of ziekte, dan horen wij dit graag z.s.m., maar uiterlijk voor 08.15 uur 's ochtends.

5.1 Oudergesprekken

Jaarlijks worden oudergesprekken over het kind georganiseerd. Ouders worden dan in de gelegenheid gesteld om in alle rust met de groepsleiding te praten over hun kind op de BSO. De gesprekken worden vooraf aangekondigd en de ouder kan zelf onderwerpen aandragen om over te spreken. Bijvoorbeeld: hoe gaat het op de BSO, vindt het kind het leuk op de BSO of niet? Hoe ontwikkelt het kind zich, hoe is de omgang met anderen? De gesprekken vinden meestal vanaf 16.00 uur plaats, afhankelijk van de personele bezetting. Het kind van de ouder kan rond dit tijdstip op de groep blijven, wat de gespreksvoering en de aandacht voor de inhoud van het gesprek ten goede komt.

Ieder kind heeft een eigen mentor (pedagogisch medewerker). Wie de mentor is van uw kind, hoort u tijdens de intake. De mentor van uw kind verzorgt ook eventuele observaties en de 10 minuten gesprekken.

Tevens staat op elke locatie het locatiehoofd de ouder graag te woord wanneer deze behoefte heeft aan een persoonlijk gesprek.

Ouderavond

Jaarlijks wordt door de organisatie een informatieve ouderavond georganiseerd. Deze ouderavond is afgestemd op de inhoudelijke behoefte aan informatie van ouders, welke geïnventariseerd wordt met het klanttevredenheidsonderzoek. Denk hierbij aan onderwerpen als taal- of sociaal-emotionele ontwikkeling of 'eten en kinderen', waarbij gastsprekers worden uitgenodigd.

5.2 Oudervertegenwoordiging

Wij hechten veel belang aan de mening van ouders. Zo is op elke locatie een Oudercommissie actief die meedenkt met de leiding over het dagelijkse beleid. Deze Oudercommissie komt jaarlijks regelmatig samen om met de coördinator kinderopvang beleidsmatige zaken te bespreken. Het functioneren van de Oudercommissie staat vastgelegd in een reglement. In dit reglement staan afspraken die met de directie gemaakt zijn over het functioneren en de activiteiten van de oudercommissie.

5.3 Overdracht tussen BSO en basisonderwijs

We hebben gekozen voor een BSO binnen de school, omdat we graag een doorgaande pedagogische lijn willen realiseren voor uw kind(eren). We willen daarom veel af stemmen met het onderwijs w.b. pedagogische aanpak, regels, hoe om te gaan met pestgedrag etc. Maar ook bijzonderheden rondom de gezondheid, het gedrag van uw kind etc. stemmen we graag in overleg met u als ouder af met de basisschoolleeraren. De overdracht wordt uiteraard alleen gedaan met toestemming van de ouders. Afstemming kan bijv. plaatsvinden bij zaken als een (ontwikkelings)achterstand bij kinderen, die net op school starten, een achterstand op gebied van rekenen, taal of lezen, waarbij extra op de BSO geoefend kan worden of problematisch gedrag van een kind, waar een eenduidige aanpak voor school en BSO afgesproken wordt.

5.4 Klachtenreglement

Organisatie **SKE SPRENG!** Heeft in het kader van de Wet kinderopvang een interne klachtenregeling opgesteld. Deze regeling beschrijft de werkwijze bij het behandelen en registreren van klachten van ouders. Bij voorkeur maken ouders/verzorgers een klacht eerst bespreekbaar bij de direct betrokkene. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een formele klacht ingediend worden. Afhankelijk van de klacht kan deze worden ingediend bij de coördinator kinderopvang. Zij is te bereiken per email: info@kinderopvangspreng.nl Een formele klacht wordt schriftelijk ingediend.

Bent u niet tevreden over de afhandeling van uw klacht via de interne klachtenprocedure, dan kunt u uw vraag of klacht voorleggen aan het onafhankelijke [Klachtenloket Kinderopvang](#). Een medewerker van het Klachtenloket zal uw klacht met informatie, gericht advies, bemiddeling of mediation proberen op te lossen.

U kunt ook een klacht indienen bij de externe en onafhankelijke Geschillencommissie Kinderopvang. Uw klacht wordt dan een geschil. Een onpartijdige, deskundige commissie beoordeelt uw geschil en u ontvangt een bindende uitspraak. Dat betekent dat beide partijen de uitspraak moeten nakomen en dat hoger beroep tegen de uitspraak niet mogelijk is. Meer informatie hierover vindt u op: [Geschillencommissie Kinderopvang](#).

6. PEDAGOGISCHE STROMINGEN - ACHTERGROND

Het pedagogisch beleid in het licht van pedagogische stromingen in de kinderopvang

Er zijn verschillende pedagogische stromingen geformuleerd door pedagogen die het kind in theorie op een bepaalde wijze benaderen met uiteenlopende uitgangspunten. Ze hebben een ding gemeen: ze gaan allen over het kind. Wij zijn van mening dat elke pedagogische stroming met zijn eigen unieke karakter iets positiefs kan betekenen voor het kind en iets kan toevoegen aan onze werkwijze. Er is daarom gekozen om kennis te putten uit deze bronnen van inzicht over het kind. Dit houdt in dat **BSO SPRENG!** bepaalde aspecten uit verschillende stromingen gekozen en geïntegreerd heeft in de wijze waarop de kinderopvang/buitenschoolse opvang verzorgd wordt. De keuze voor bepaalde aspecten zijn gebaseerd op het belang van het kind. Door het beste uit meerdere stromingen toe te passen en zo een theoretische basis van de kinderopvang te creëren, is het mogelijk om goed te kunnen anticiperen op de eigenheden van ieder individueel kind. Een uiteenzetting van verscheidene pedagogische stromingen en onze visie op deze stromingen maakt inzichtelijk hoe geput wordt uit de bronnen van kennis die voorhanden zijn in de kinderopvang

Freinet

Freinet ontdekte hoe de onoplettendheid en desinteresse van kinderen als sneeuw voor de zon verdwenen als ze werden meegenomen naar buiten. Ineens wilden ze van alles weten over wat ze vonden in de natuur of meemaakten op straat en in de werkplaatsen. Freinet vindt het belangrijk dat een kind in contact staat met de wereld om zich heen.

Buitenschoolse opvang volgens de ideeën van Freinet is geen kinderpaleis waar kinderen in hun eigen beschermde wereldje opgroeien, ver van de gevaarlijke grotmensenwereld. De leidsters nemen de kinderen regelmatig mee naar buiten. Ze gaan mee boodschappen doen of maken een lange wandeling. De kinderen leren om te gaan met echte materialen uit de grotmensenwereld in plaats van speelgoed. Freinet hecht veel waarde aan vrije expressie, zoals toneel, dans, muziek en boetsen. Vrije expressie is het middel bij uitstek voor kinderen om elkaar te laten zien in welke wereld ze leven.

In onze visie: Vrije expressie is goed voor de ontwikkeling van kinderen. Daarom worden regelmatig dans- en muziekactiviteiten aangeboden. Naarmate de kinderen ouder worden, worden activiteiten aangeboden die aanmoedigen tot vrije expressie. Zoals drama en theater bij de BSO. Deze kinderen gaan ook mee naar buiten en leren meer over de grotmensenwereld. Wij vinden het belangrijk dat een kind zich in zijn spel kan ontwikkelen. Daarom is op iedere groep op de leeftijd afgestemd speelgoed aanwezig. Met het speelgoed proberen wij de grote mensenwereld in aangepaste vorm

van buiten naar binnen te brengen.

Rudolf Steiner

De antroposoof Steiner zag het gevoelsleven en de kunstzinnige vorming als de basis voor verstandelijke ontwikkeling. Een kind staat nog helemaal open voor de buitenwereld en de mensen om zich heen. Door deze na te bootsen, leert het kind de wereld om zich heen kennen en er deel van uitmaken.

Volgens Steiner is het belangrijk om kinderen een veilige basis te geven. Een warme belangstelling voor het kind, de natuur en een vast ritme (bijvoorbeeld dat van de seizoenen) zijn hierbij de belangrijkste hulpmiddelen. De natuur neemt een belangrijke plaats in bij de opvoeding van het kind. Veel speelgoed is daarom gemaakt van natuurlijke materialen. Ook in de inrichting van de kindercentra is de natuur zeer nadrukkelijk aanwezig. Er is veel aandacht voor expressie en fantasie. Door te schilderen en te knutselen leren de kinderen hun emoties te uiten.

In onze visie: Het gebruik van natuurlijke elementen uit de antroposofische richting. Wij hebben houten speelgoed, maar niet onze inrichting volledig met houten speelgoed ingericht. Wij hebben op onze speelplaats aandacht voor het element natuur door natuurlijke elementen erin te integreren, maar wel met een bepaalde basis en binnen randvoorwaarden. Wij besteden aandacht aan de seizoenen, omdat het een belangrijk element is in de algemene ontwikkeling van het kind. Maar de seizoenen fungeren niet als basis van waaruit de wereld voor een kind gestructureerd dient te worden.

Maria Montessori

Volgens Montessori moeten kinderen de ruimte krijgen om op ontdekkingstocht te gaan en alles zelf te doen. De ontwikkeling van een kind verloopt in fasen, in een tempo dat per kind verschilt. In elke fase is een kind gevoelig voor een bepaald materiaal (Montessori spreekt van materialen in plaats van speelgoed). Het is belangrijk dat de leidster het kind goed observeert en de materialen op het juiste moment aanreikt. Als het kind niet langer gevoelig is voor het materiaal, wordt nieuw materiaal gekozen.

Als de omgeving van het kind ordelijk is ingericht en alles een vaste plek heeft, dan hebben kinderen geen hulp van volwassenen nodig om alles te vinden. De meeste Montessori-kindercentra hebben een voorbereide omgeving gecreëerd: een kindvriendelijke omgeving waarin kinderen zoveel mogelijk zelf kunnen doen.

In onze visie: In onze ruimtelijke inrichting streven wij ernaar dat kinderen zelfstandig activiteiten kunnen doen en dus bijvoorbeeld zelf aan tafel kunnen gaan zitten. Dit is terug te vinden in de Montessori-gedachte. Ook vanuit de Montessori-gedachte herleid, is dat wij kinderen zien als zelfwerkzame en zelfontwikkende personen. Hiervoor geven wij ruimte en respecteren wij van ieder kind zijn of haar ontwikkeling. Het is echter niet zo dat wij alleen maar kinderen observeren en materiaal verschaffen en stimuleren indien nodig. Kinderen die wat passiever zijn of juist meer structuur nodig hebben, kunnen in de dagelijkse gang van zaken 'ondergedompeld worden en zich verloren gaan voelen'. Deze kinderen hebben een andere benadering nodig. Er worden ook gerichte activiteiten aangeboden in groepsverband waar de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind bij gebaat is. Dit is niet volgens de Montessori-gedachte.

Janusz Korczak

Respect, vertrouwen en vergeving zijn de drie woorden die centraal staan in de opvoedingstheorieën van Korczak. Je moet vertrouwen hebben in de natuurlijke goedheid en oprechtheid van kinderen, maar het kind niet te zwaar belasten en begrip hebben voor het tempo waarin het kind zich ontwikkelt. Kinderen moet je accepteren zoals ze zijn. Het kind moet niet worden opgevoed naar de toekomst, maar leeft in het hier en nu en daarin moet het gelukkig zijn. Als het kind een fout maakt, moet je deze vergeven. Boosdoeners hebben liefde en aandacht nodig, geen straf. Opvoeders moeten zich opstellen als raadgevers en troosters. Korczak is ook van mening dat kinderen niet in volledige vrijheid kunnen opgroeien. Kinderen moeten beschermd worden tegen voor hen nog onbekende gevaren, maar opvoeders mogen hierbij niet de individuele eigenschappen van het kind belemmeren. Een kind mag niet tegen alles in bescherming worden genomen, omdat het ook moet kunnen leren van de gevaren en fouten. Hierdoor wordt het weerbaarder en zelfstandiger.

In onze visie: Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren zelfstandig te worden en soms met vallen en opstaan moeten leren van bepaalde beslissingen. Wij hebben oog voor het individuele kind in zijn of haar mogelijkheden. Er zijn zeker essentiële elementen vanuit de Korczak psychologie in ons beleid terug te vinden. Wij vinden echter wel dat een kind moet worden opgevoed naar de toekomst. Wij bereiden onze kinderen immers voor op elke stap die komen gaat. Dit is competentiegericht: we stimuleren de persoonlijk en sociale competentie van kinderen. Met betrekking tot het corrigeren: belonen staat boven straffen. Maar wanneer een kind na eerdere waarschuwingen andere kinderen bijvoorbeeld pijn blijft doen, zal dit kind gecorrigeerd worden door het bijvoorbeeld uit de situatie te plaatsen binnen de groepsruimte.

Thomas Gordon

De essentie van Gordons opvoedingsmethode is: kijk naar kinderen, luister naar wat ze te vertellen hebben en neem hen serieus. Sta niet meteen klaar met een oplossing om verdriet weg te nemen, maar laat hen zelf een oplossing bedenken. In Nederland is de visie van Gordon erg populair. De cursus Effectief ouderschap is op zijn ideeën gebaseerd.

In de methodiek van Gordon staat actief luisteren centraal. Je moet heel goed luisteren naar wat een kind wil vertellen, verbaal en non-verbaal. De pedagogisch medewerker verwoordt wat zij denkt dat het kind wil zeggen. Zit ze met haar reactie goed, dan zal het kind dit laten blijken. Zit ze ernaast, dan kan het kind haar corrigeren, net zo lang totdat ze heeft begrepen wat er in het kind omgaat. Hierdoor voelt het kind zich begrepen en geaccepteerd, wat bijdraagt aan een goede opvoedingsrelatie. Deze methodiek werkt ook bij baby's, ook al kunnen die nog niet verbaal communiceren.

In onze visie: Wij kijken naar het individuele kind en hebben respect voor zijn of haar eigenheden. Vanuit die gedachte nemen wij het kind serieus en luisteren wij naar kinderen. In de communicatie met kinderen komt dit terug. Het onder woorden brengen van de gevoelens van een kind maakt dat het kind zich begrepen en geaccepteerd voelt, zelfs bij baby's waarbij de groepsleiding nog niet met taal kan communiceren. Wanneer een kind verdriet heeft, wordt het echter direct getroost. Een belangrijke oplossing om verdriet weg te nemen (het zelf een oplossing bedenken), komt daarbij op de tweede plaats. Veiligheid en geborgenheid staan op de eerste plaats.

Reggio Emilia

In de Italiaanse stad Reggio Emilia vindt al meer dan dertig jaar een specifieke manier van kinderopvang plaats. Er zijn alleen horizontale groepen: groepen van kinderen in een bepaalde leeftijdscategorie. Deze groepen blijven altijd bij elkaar. Wanneer de kinderen na de zomervakantie naar een volgende groep gaan, gaat hun leidster met hen mee. De groepen zijn dan ook zeer hecht. Aan elk kindercentrum zijn een pedagoog en een kunstenaar verbonden, want kunstzinnige vorming speelt een belangrijke rol in de opvang. Reggio Emilia geeft kinderen alle ruimte om hun talenten te ontplooiën. Elk centrum heeft een centraal plein, een piazza, waar kinderen uit alle groepen elkaar kunnen ontmoeten. Er is een spiegel tent, een winkeltje en een verkleedruimte waarin kinderen van alles beleven en ontdekken.

In onze visie: Wij vangen de kinderen zoveel mogelijk in horizontale groepen op. De leidster zal echter niet met de kinderen meegaan wanneer kinderen naar een nieuwe groep gaan. De groepsleiding bij de BSO is geselecteerd op capaciteiten die van belang zijn om te werken met kinderen van 4 - 12 jaar, en met het begeleiden van alle daarbij horen activiteiten. Uit het Reggio Emilia vloeit het open-deurenbeleid voort. Wij vinden het belangrijk dat kinderen een basis van veiligheid en geborgenheid ervaren in de opvang. Dit is wat wij de stamgroep noemen. Door bepaalde activiteiten in een vaste groep plaats te laten vinden, kan structuur, voorspelbaarheid en continuïteit gerealiseerd worden waardoor het kind zich veilig en geborgen gaat voelen. Na deze activiteiten, als het na schooltijd gezamenlijk aan tafel even wat eten, drinken en kletsen, kunnen kinderen ook naar andere ruimtes gaan, om daar verschillende activiteiten te gaan doen. In de buitenruimte ontmoeten de verschillende groepen elkaar; dit biedt ook veel uitdaging op het gebied van sociale interactie van de kinderen. Het bieden van meer ruimte bij het open-deurenbeleid hoeft niet automatisch meer gelegenheid om te leren te betekenen. Kinderen die juist veel behoefte aan structuur hebben, delven het onderspit in een dergelijke vrije situatie. Vandaar dat wij ook bij BSO-kinderen blijven vasthouden aan een stamgroep voor een aantal gezamenlijke activiteiten.

Bovendien is het moeilijker om de kinderen in hun individualiteit te benaderen omdat ze in de grote massa minder zichtbaar kunnen zijn. Tevens stellen wij hoge eisen aan veiligheid. Met een

open-deurenbeleid kunnen wij niet de opvang bieden binnen de randvoorwaarden die het stelt aan veiligheid. Als een kind buiten het hek van het BSO-speelplein wil spelen, dient het altijd toestemming te vragen aan de . Het is goed om als ouders aan de groepsleiding kenbaar te maken wat u ervan vindt als uw kind buiten het hek wil spelen.

Bijlage 1

Dagritme tijdens schoolweken

14.00 uur	Kinderen ophalen van de Enk. Kinderen uit de groepen 1 t/m 2/3 van de Triangel en de Sprankel worden door een pedagogisch medewerker uit de klas opgehaald; de oudere kinderen, dus vanaf groep 3/4 komen zelf naar de BSO-ruimte toe. Dit spreekt de groepsleiding af met de school en hangt ook af van de mate van zelfstandigheid van de kinderen. Anderen kinderen gaan naar het sprankeluur.
14.10 uur	Gezamenlijk drinkmoment
14.15-15	Vrij spel of keuze voor de aangeboden activiteit
15-15.20	Binnenkomst van de kinderen van de C van Leeuwenschool en van de kinderen, die aan het sprankeluur hebben meegedaan.
15.15/15.30	Gezamenlijk aan tafel fruit/rauwkost eten, beker limonade evt biscuitje. Bij meer dan 20 kinderen in stamgroepen in aparte ruimtes: de 4-7 en 8-12 jarigen
15.45 uur	Buitenspel: kinderen kunnen vrij spelen of meedoen met een georganiseerde buitenactiviteit.
16.15 uur	Opnieuw aanbieden van de dagactiviteit: kinderen kunnen op vrijwillige basis mee doen. Vrij spel voor degene die niet meedoen: kinderen maken keuzes in de activiteiten die ze willen gaan doen. De groepsleiding kan hierin participeren.
17-17.15	Kinderen worden opgehaald
17.30 uur	Aan tafel een cracker/rijstewafel met smeerkaas of smeerworst eten, evt drinkmoment
17.40 uur	laatste kinderen nogmaals een rustige activiteit laten kiezen.
18.00 uur	Zelf alvast spullen opruimen en overdracht schrijven
18.30 uur	BSO sluit.

Dagindeling tijdens vakantieweken

7.00-7.30u	De eerste kinderen worden gebracht. Zij kunnen evt. ontbijten (zelf meegebracht eten en drinken)
7.30 uur	Vrij spel.
9.00 uur	Als het goed is, zijn nu alle kinderen, die blok 1 afnemen, gebracht. Vrij spel.
9.30 uur	Even aan tafel wat drinken en een kaakje eten.
10.00 uur	Er kunnen kinderen gebracht worden, die v.a. Blok 2 afnemen
10.00-11.00u	Er wordt een georganiseerde activiteit aangeboden, maar kinderen kunnen ook vrij spelen
12.00-13.00u	Gezamenlijke lunch
13.00 uur	Kinderen kunnen opgehaald en gebracht worden
13.30- 14.30u	Georganiseerde activiteit; dat kan op de locatie zijn of elders. Het kan ook zijn dat de activiteit al van start gaat in de ochtend omdat de kinderen een uitstapje gaan maken. Ouders worden hier vooraf van op de hoogte gesteld. In dat geval wordt er buiten de deur geluncht.
15.15 uur	Even wat drinken aan tafel, fruit en rauwkost eten en evt. een kaakje
15.30 uur	Vrij spel, kinderen maken keuzes in de activiteiten die ze willen gaan doen.
15.45 uur	Kinderen die t/m blok 3 afnemen, worden opgehaald
17.15 uur	Terug van een eventueel activiteit buitenshuis, even aan tafel wat drinken cracker/rijstewafel met smeerkaas/smeerworst eten
17.15 uur	kinderen nog laatste keer rustige activiteit laten kiezen
18.00 uur	Zelf alvast spullen opruimen en overdracht schrijven

Bijlage 2:

GROEPSREGELS BSO SPRENG!

Omgangsregels

- We luisteren naar elkaar en naar de groepsleiding
- We zeggen het tegen een ander als we iets vervelend vinden, bijv. stoppen met stoeien.
- Wat we zelf niet leuk vinden, moeten we ook niet bij een ander doen: schelden, pesten, uitlachen.
- Problemen en ruzies worden uitgepraat en niet uitgevochten. Als we er samen niet uitkomen, melden we dat bij de groepsleiding.
- We gaan met respect om met elkaar!

Van school naar BSO

- We verzamelen op het schoolplein van de Enk en blijven bij elkaar totdat iedereen er is.
- We lopen met elkaar in een rij en wachten met oversteken totdat de groepsleiding dit zegt.

Algemene regels

- Bij binnenkomst hangen we onze jas en tas aan de kapstok. Persoonlijke spullen leggen we in ons bakje.
- Binnen lopen en praten we rustig: we rennen, schreeuwen dus niet. We spelen rustig in de buurt van de ramen.
- We zijn zuinig op de spullen van anderen en van de BSO en melden het als er per ongeluk iets kapot gaat.
- We ruimen eerst onze spullen op, voordat we aan iets nieuws beginnen of voordat we naar huis gaan.
- We stoppen onze knutsels en tekeningen in ons eigen bakje en nemen spullen, die af zijn aan het eind van de dag mee naar huis.

Eten/drinken

- Voor het eten en drinken wassen we onze handen.
- Voor en na de lunch zijn we een moment stil om ieder, die dat wil de gelegenheid te geven te bidden.
- Tijdens het eten en drinken blijven we aan tafel zitten.
- We beginnen met een boterham met hartig, voordat we zoet beleg kiezen. Vanaf de derde boterham of cracker kiezen we opnieuw hartig beleg.
- We eten onze mond leeg, voordat we gaat praten.
- We eten netjes ons bord leeg, ook onze korstjes en drinken onze beker leeg.
- We helpen allemaal mee de tafel leeg te ruimen.
- Tijdens het kringgesprek luisteren we naar elkaar en laten elkaar uitpraten.
- We gaan pas van tafel als de groepsleiding dat zegt.

Creatieve activiteiten

- We vragen het aan de groepsleiding als we iets creatiefs willen doen
- Bij het verven/plakken gebruiken we onderplaten van karton, bij kleien harde onderplaten.
- We ruimen alles na afloop op en maken alles schoon, zoals het hoort (de tafel en grond!)
- Wanneer we gebruik maken van gereedschap, gebruiken we ze waar ze voor bedoeld zijn en spelen er niet mee.

Buitenspelen

- We gaan met z'n allen tegelijk naar buiten en spelen op het grote plein
- We blijven in het zicht.
- We houden onze jas aan en vragen de groepsleiding bij warm weer of de jas uit mag.
- Als er een voetbal over de bosjes gaat en op de straat terecht komt, dan vragen we de groepsleiding of we hem mogen ophalen.
- Iedereen helpt mee om de buitenspeelmateriaal mee naar binnen te nemen en ruimt deze op in de blauwe mand.

Toiletregels

- We gaan altijd alleen naar de wc, dus niet met meerdere kinderen.
- We controleren of we de wc netjes hebben achtergelaten. Is de bril nat, dan maken we die droog.
- De kleuters gebruiken altijd een opstapje voor de wc.
- Jongens die staand plassen, doen de wc-bril ophoog.
- Als we de wc vies of nat aantreffen, melden we dat bij de groepsleiding
- We wassen na ieder toiletbezoek onze handen met zeep in het BSO-lokaal. We pompen 1 keer uit het zeppompje.

Hygiëne

- we houden onze hand voor onze mond bij het niezen en hoesten en wenden ons af van een ander persoon.
- We gebruiken een tissue om onze neus te snuiten bij een snottebel.
- We melden het bij de groepsleiding als we een wondje hebben.

We wassen onze handen na de volgende activiteiten en gebeurtenissen:

- Als onze handen nat zijn na het niezen
- als we buiten hebben gespeeld.
- Voordat we aan tafel gaat eten/drinken
- Nadat we naar het toilet zijn geweest.
- Na creatieve activiteiten als verven, plakken etc.
- voordat we een kookactiviteit gaan doen en/of na het eten, als onze handen zichtbaar vies zijn.

Computer/telefoon

- We vragen of we op de computer mogen.
- Ieder kind mag een ½ uur per dag op de computer of play-station. In de vakanties wijken we hier soms vanaf.
- We bezoeken alleen de spelletjes sites en geen youtube, facebook of andere sites voor sociale contacten.
- Als je lange tijd mee kijkt bij anderen, telt dat als jouw beurt!
- Mobieltjes en DS worden in je bakje gelegd en alleen in overleg gebruikt.
- De groepsleiding kan een computervrije dag inlassen, dat betekent een dag dat de computer niet aan gaat.

Bijlage 3: Voeding

Algemeen

De keuze van voedingsproducten en het moment waarop ze gegeten worden, is afgestemd op adviezen van het Consultatiebureau en de richtlijnen van het Voedingscentrum in de voedingsschijf: "de schijf van vijf".

Standaard aanbod van voedingsproducten:

Vers fruit van het seizoen. De fruitsoorten die dagelijks gegeven worden zijn: appel, banaan, peer, mandarijn en sinaasappel. Echter worden ook meloen, ananas en (zomers) aardbeien regelmatig aangeboden. Naast fruit wordt er dagelijks groente aangeboden zoals komkommer, tomaat en soms paprika, augurk.

Lichtbruin brood, halfvolle gepasteuriseerde melk, siroop

Hartige belegsoorten: smeerworst en smeerkaas, vleeswaren en gewone kaas

Zoete belegsoorten: zoals pindakaas, chocoladepasta, hagelslag

Als tussendoortjes: crackers, rijstwafels, soepstengels en kaakjes.

Omgang met allergieën

Bij de intake wordt geïnformeerd naar mogelijke allergieën waarmee eventueel bij de verzorging van het kind rekening gehouden moet worden. Bij een voedselallergie zorgt, indien het kind andere voeding nodig heeft dan standaard verstrekt wordt, de ouder voor de verzorging van alternatieve voeding. De groepsleiding bewaakt zorgvuldig dat het kind geen voeding binnenkrijgt die een allergische reactie kan oproepen.

Meenemen voeding door ouder

De ouder brengt zelf voeding mee wanneer een kind alternatieve voeding aangeboden moet krijgen. De groepsleiding bewaakt of de hoeveelheid meegegeven voeding voldoende is en stelt de ouder op de hoogte wanneer deze niet meer toereikend is. Meegenomen voeding die koel bewaard moet worden, moet koel vervoerd zijn door de ouder(s).

Bijlage 4: Basisgroep bij BSO SPRENG!

In de wet- en regelgeving staat vermeld dat een kind in de dagopvang en de buitenschoolse opvang in één vaste groep kinderen geplaatst wordt. Voor de buitenschoolse opvang wordt deze groep kinderen een 'basisgroep' genoemd. De wet biedt ruimte om tijdelijk af te wijken van deze regel. Met schriftelijke toestemming van de ouders kan (extra) opvang tijdelijk in een andere groep dan de basisgroep van het kind plaatsvinden.

Een basisgroep bestaat bij BSO SPRENG! normaliter uit maximaal 20 kinderen voor de leeftijdsgroep 4 - 12 jaar. Wanneer er meer dan 20 kinderen worden opgevangen, zijn de kinderen verdeeld over twee basisgroepen. Op verschillende dagen kunnen er dan verschillende basisgroepen gevormd zijn, ten gevolge van de andere groepsamenstelling en het aantal aanwezige kinderen. Boven de 20 kinderen is het uitgangspunt om de oudste kinderen uit de basisgroep mee te nemen naar de andere basisgroep en leeftijdsgerichte activiteiten aan te bieden.

De werkwijze bij BSO SPRENG! zorgt ervoor dat kinderen en medewerkers weten en ervaren bij welke basisgroep zij horen. Uiteraard krijgen de kinderen de vrijheid om zelf keuzes te maken in het doen van activiteiten en het opzoeken van vriendjes in de andere basisgroep. De wijze waarop de basisgroep wordt samengesteld verschilt per dag. Dit kan bijv. zijn op basis van de leeftijd van de kinderen en welke kinderen aanwezig zijn. Bij de samenvoeging zijn vaste pedagogisch medewerkers aanwezig en is de structuur van de dag gelijk, dus herkenbaar voor uw kind.

Wanneer wordt uw kind in meer dan één basisgroep geplaatst?

- Uw kind kan op verschillende dagen in de week geplaatst zijn in verschillende basisgroepen, op *dezelfde* locatie. Dit is het geval bij een (structureel) lagere bezetting van groepen op een specifieke dag van de week of omdat er geen plek is op verschillende dagen in dezelfde basisgroep. Voorbeeld: op een BSO locatie zijn op dinsdag 30 kinderen aanwezig en dus 2 basisgroepen gevormd. Op maandag zijn er 20 kinderen aanwezig. De twee basisgroepen worden op maandag samengevoegd en vormen daarmee op papier een andere basisgroep.
- Bij een incidenteel lagere bezetting van groepen - bijvoorbeeld in vakantieperiodes - of om pedagogische redenen kunnen andere basisgroepen worden gevormd, door het samenvoegen van groepjes kinderen.
- Indien voor een aangevraagde ruildag geen plaats is op de vaste basisgroep van uw kind.
- Indien voor een aangevraagde extra opvangdag geen plaats is op de vaste basisgroep van uw kind.

De wet verplicht ons om u te informeren en schriftelijke toestemming te vragen voor het plaatsen van uw kind in een tweede basisgroep, ook als dat op dezelfde locatie is. Dat kan incidenteel of gedurende een bepaalde periode voorkomen, bijvoorbeeld door het samenvoegen van groepen. Er zijn verschillende manieren om uw toestemming te geven voor het plaatsen van uw kind op twee basisgroepen:

1. met het ondertekenen van de offerte
2. via de toestemmingsverklaring opvang in basisgroepen

Nieuwe ouders geven middels het ondertekenen van de offerte hun schriftelijke toestemming. Ouders waarvan het kind al gebruik maakt van de buitenschoolse opvang geven door het invullen en verzenden van de 'toestemmingsverklaring opvang in basisgroepen' aan op de hoogte te zijn van bovenstaande informatie en akkoord te gaan. Op de offerte is vermeld op welke locatie en op de maandelijkse factuur in welke basisgroep, uw kind structureel is geplaatst.

De medewerkers op de groep informeren u over de eventuele incidentele of tussentijdse samenvoelingen of wijzigingen. Wij wijzen u graag op het pedagogisch beleid van BSO SPRENG!, daarin informeren wij u over de werkwijze bij het samenvoegen van groepen. U vindt dit beleid op onze website www.kinderopvangspreng.nl

Uiteraard kunt u ook de medewerkers van de groep vragen u meer te vertellen de werkwijze.